

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

TURIST I KØBENHAVN

EN PRAKTISK
REJSEFØRER
VED
TAGE HEFT

SEVÆRDIGHEDER - MUSÆER - TEATRE - FORLYSTELSER
HOTELLER - RESTAURANTER - TRAFIK - ADRESSER
OPLYSNINGER - UDFLUGTER I OMGEGEN

HAGE & CLAUSEN

TAGE HEFT:

Turist i København

EN PRAKTISK REJSEFØRER

Gennem Byen med de
skønne Taarne - Seværdig-
heder - Musæer - Teatre
Forlystelser - Hoteller
Restauranter - Trafik
Adresser - Oplysninger
Udflugter i Omegnen

HAGE & CLAUSEN - J. FR. CLAUSEN
KØBENHAVN 1932

*ENGELSK, TYSK
OG FRANSK UD-
GAVE UNDER
FORBEREDELSE*

COPYRIGHT 1932 BY HAGE & CLAUSEN - COPENHAGEN

Printed in Denmark by Hertz - Bogtrykker-gaarden

INDHOLD

(Benyt ogsaa Emnelisten Side 80)

	Side
EN SMILENDE STAD.. .. .	5
Raadhuspladsen — Byens Centrum ..	5
Paa Strøget.. .. .	6
Gennem den indre By	7
Stormagasinerne Gade	9
Kongens Nytorv	10
Bredgade — det fine Kvarter	12
Langelinje — de elskendes Paradis	14
Latinerkvarteret.. .. .	15
Rosenborg og Rundetaarn	17
De grønne Haver	20
Gammel Strand — Byens ejendommeligste Parti ..	23
Thorvaldsens Musæum	26
Christiansborg — Københavns Slot	28
Danmarks Rigsdag	31
Slotsholmens Bygninger	33
Christianshavn — Holland i København	34
Omkring Dantes Plads	35
Nationalmusæet	37
Vesterbro — den lette Muses Hjemsted	39
Det hyggelige Frederiksberg	41
HVOR MAN SKAL BO	45
HVOR MAN SKAL SPISE	48

	Side
HVAD MAN SKAL SE	54
Teatrene	54
Musikliv	56
Tivoli	57
Dancings	57
Væddeløb	57
Musæer og Samlinger	58
Offentlige Bygninger	62
Kirker	62
Udstillinger	63
Parker og Haver	63
Biblioteker	64
Badeanstalter	64
 KØBENHAVNSK TRAFIK	 66
Jernbanerne	66
Skibsforbindelser	67
Pr. Aeroplan	68
Sporvognslinjerne	68
Biltrafiken	69
 HVAD DER ER NYTTIGT AT VIDE	 71
Glemte Sager	71
Post, Telegraf og Telefon	71
Kiosker og Dragere	72
Drikkepenge	73
Banker	73
Rejsebureauer	74
 HVOR MAN KAN TAGE HEN ..	 75
Kortere Udflugter	75
Det skønne Nordsjælland	76
Historiske Byer mod Vest og Syd	78
Emneliste	80

EN SMILENDE STAD

PAA Raadhuspladsen følger De Byens Hjerter banke. Trafikens tusinde haarde Lyde smelter sammen til Døgnets nøgterne og rastløse Arbejdssang; men ind i det barske Kor spinder sig pludselig et yndefuldt, klokkerent Tonevæv — h-e-g-a-h, og Kl. 12 og 18 lyder Lange-Müllers Vægtervise, Malmsangen fra Danmarks højeste Taarn. Paa Raadhusets røde Façade staar Byens Grundlægger, Biskop Absalon, i Billedhuggeren Bissens forgyldte Gengivelse, fra Tagets Balustrade skuer en Række af københavnske Natvægtere i forskellige Tidens Dragter udover Pladsen, og paa det 105,6 m høje Taarns Tinder peger to meterlange Visere paa Timernes Tal — at den forbiilende Borger kan vide, hvad Klokken er slaaet og tage Tiden i Agt.

Raadhuset er Byens Symbol, og Klokkernes Spil minder ligesom Vægterens Sang fra Murtinden i fordums Tider om, at her er det Sted, hvorfra der vaages over Borgernes og Stadens Velfærd.

RAADHUSPLADSEN — BYENS CENTRUM

Raadhuset rummer en prægtig Hal, skønne Trapperum og 600 Værelser. I Loftsetagen ligger *Bymuseet* med Modeller af københavnsk Arkitektur og lignende. Det er opført af dansk Ler, Gran't og Kridtsten og repræsenterer en nyere national Byggestil (indviet 1905), idet Arkitekten, Professor Martin Nyrop med Held har forenet italienske og gammeldanske Motiver til en ny Enhed. En anden Prøve paa en speciel dansk Arkitektur ser De i (Arkitekten.

Prof. Anton Rosens) *Paladshotellet*, hvis smukke Taarn med de gyldne Tavler hæver sig lige overfor Raadhuset. Mellem de to Taarne ses Billedhuggeren Sigfred Wagners ejendommelige og omstridte *Lurblæversøjle*. Højt over Gadens Larm staar de to gammelnordiske Krigere med hævede Lurer, — de snoede Krigstrompeter, der i sin Tid forkyndte Vikingernes hærgende Færd paa fremmede Kyster, men som nu er det nationale Garantmærke, der markerer det danske Smørs mere fredelige Fremstød i Udlandet. Den mønsterbrolagte Forsænkning foran Raadhuset kaldes efter sin Form *Muslingseskallen*. I dens Udkant staar *Dragespringrandet* med Skovgaards og Bindsbølls bronzeblanke Figurer. Bag dette ligger *Raadhushaven*, hvor De kan søge Hvile mellem de tamme, tiggende Duer. I det modsatte Hjørne af Raadhuspladsen hvælver en bred Kuppel sig over *Dagmarteatret*, Byens mest mon-dæne, litterære Privatscene, som er bygget sammen med *Hotel Dagmar*, og under Træerne paa Boulevarden udenfor ser De det nationale Mindesmærke *Den lille Hornblæser* (af Pedersen-Dan). Denne Boulevard hedder *Vester Boulevard* og fører langs Raadhuspladsen forbi Raadhushaven til Dantes Plads, hvor Glyptoteket ligger.

Palace-Hotellets Façade ligger i Flugt med *Vester Voldgade*, der er en udpræget Hotelgade. Af de i omstaaende Liste nævnte Hoteller ligger Kong Frederik, Hotel Hafnia og Parkhotellet i denne Gade — men paa den modsatte Side af Pladsen forbi Politikens Hus med den store Globus paa Taget. Den Hovedfærdselsaare, der skærer Raadhuspladsen, munder ud fra en bred Boulevard. *Vesterbros Passage*, mellem *Kafé Paraplyen*, en hyggelig og ypperlig gammeldags Kafé, og *Industrirestauranten*, der formentlig paa Grund af sin fremspringende Façade i Folkemunde har faaet Navnet »Kafé Ligetornen«. Denne Hovedfærdselsaare fortsættes lige overfor i den trange Slugt mellem B. T. Centralen og Bennets Rejsebureau. Her hedder den *Frederiksberggade* og danner Indgangen til »Strøget« — Vejen gennem Byens Midte fra Raadhuspladsen til Kongens Nytorv.

PAA STRØGET

Der er altid Mennesker paa »Strøget«, men den egentlige »Strøgtid« er fra 15 til 17. Her kommer alle Turister, her mødes tout

copenhagen, travle Forretningsmænd, velklædte Lediggængere og unge og ældre Københavnerinder paa Vej til Indkøb eller *five-o'clock-tea*, — ivrigt samtalende, men dog aldrig mere optagne, end at der er Tid til et interesseret Øjekast, naar en elegant Sydlænding eller en kendt Skuespiller skrider frem med det øjensynlige Formaal at blive beundret. Her tales Forretning, her flirtes, og her smiles meget. Her fornemmer De den specielle københavnske Atmosfære. Her hører De fremmede Tungemaal, men mest københavnsk. Her ser De det storstadsagtige København med Verdensbyens Tilsætning af international Elegance, og her mærker De dog, at de fleste kender hinanden og er beherskede af en vis provinsiel Nysgerrighed. Her ser De, at København er en indtagende Mellemting mellem Paris og Neuruppin.

Hvis De vil »gaa Strøgtur«, som det hedder paa københavnsk, stiller De Dem med Raadhuset paa Deres højre Haand og begiver Dem ind i Frederiksberggade. Hele Turen kan gøres paa en Snes Minutter.

GENNEM DEN INDRE BY

De passerer i *Frederiksberggade* forbi Provinsblad-Centralen, hvor en Række Aviser fra næsten hele Landet ligger fremme til gratis Afbenyttelse, forbi Hectors store Skotøjsmagasin og kommer til en aflang Plads. Tilvenstre hedder Pladsen *Gammel Torv*. Her ligger et Springvand, som Kong Christian IV har ladet opføre, og som ved festlige Lejligheder springer med Guldæbler, som det sig hør og bør i H. C. Andersens By, her er en kendt Fiskerestaurant, *Krog*, og en Svejtserkafé *P. à Porta* med en morsom Udsigt, og herfra fører den snævre *Nørregade* op til Universitetet og *Frue Kirke*, hvis firkantede Taarn De lige kan skimte. Den anden Del af Pladsen paa Strøgets højre Side hedder *Nytorv*. Bygningen her med de joniske Søjler og Indskriften »Med Lov skal man Land bygge« er Byens *Domhus* (1805—15 Arkitekt C. F. Hansen). Indskriften er Indledningsordene til Kong Valdemars Lovbog fra 1240, og det ærværdige Retfærdighedens Tempel staar som et Symbol paa Livets og Lovens Strenghed. Men »for Almensikkerheden« er det rejst, til Værn for den gode Borger og Byens Gæster, der skal kunne søge Beskyttelse under Loven, som Duerne i deres Uskyld søger Ly under den frygt-

indgydende Kæmpes Tagskæg. Nu og da ruller en grøn Bil med tilgitrede matte Ruder over Pladsen. Det er Fangetransporten, »Salatfadet«, der bringer og henter Arresteranter, som skal i Forhør paa Domhuset.

Fra Gammel- og Nytorv fortsættes Strøget med den ganske korte *Nygade*, der gaar over i det snoede *Vimmelskaftet*, som atter munder ud i det langstrakte *Amagertorv*. Her ligger *Helligaandskirken* under Træerne bag Gitteret paa Deres venstre Haand. Den er grundlagt i 1296, og paa dette Sted har den danske Reformator, Hans Tavsén, forsvaret sine Læresætninger i det 16ende Aarhundrede. Som Størstedelen af det ældste København brændte og saa denne Kirke i 1728. Beboerne saa i hjælpeløs Rædsel, at den ompændtes af Flammerne. Midt under det hele lød de spinkle Toner fra Kirkeurets Spilleværk: »Vreden din afvend, Herre Gud af Naade«; men selv denne fromme Anraabelse frugtede ikke. Taarnet og Uret sank i Grus i samme Øjeblik. Først 1880 var Kirken restaureret i sin oprindelige Skikkelse. Bag den ligger det saakaldte *Helligaandshus*, oprindelig en from Stiftelse, nu Folkebibliotek. Det er formentlig Københavns ældste Bygning. Helligaandshuset støder op til en af Strøgets Parallelgader, *Valkendorffsgade*, og i dets umiddelbare Nærhed ligger *Ungarsk Vinhus*, en Spiserestaurant, hvor der udskænkes billige og liflige Vine. En Afstikker opad *Niels Hemmingsensgade* forbi denne Restaurant fører En til *Graabrødretorv*, der med sine grønne Træer og sine ældgamle Huse danner en stille og hyggelig Idyl midt i det travle Forretningskvarter.

Paa Amagertorv lige overfor Helligaandskirken ligger *Det Petersenske Jomfrukloster*, en gammel Bygning, der i sin Tid var det lavendelduftende Hjem for Gamle Jomfruer, men som nu er restaureret af Arkitekt Helweg-Møller og bruges til Bank- og Kontorbygning. Gennem Stueetagen fører en Buegang, *Klostergangen*, der forbinder Amagertorv med *Læderstræde*.

I den høje Stue overfor Helligaandskirken ligger *Ottos Konditori*, bag hvis Vinduer københavnske Damer har for Skik at gennemgaa de forbi passerendes Privatliv, mens de fortærer dejlige Kager, og i Kælderen ligger den landskendte *Jordbærkælder*, hvis Specialitet er den nationalt farvede Ret: Jordbær med Fløde. Lidt længere fremme, men paa samme Side af Amagertorv ligger endnu et stort Konditori og en populær Frokostrestaurant: *Cloëtta*.

STORMAGASINERNES GADE

Amagertorv udvider sig til højre til *Højbroplads*, hvor Amagerkonerne hver Dag dækker de nøgne Brosten med et Væld af Blomster. Her staar et mere pudsigt end skønt Springvand *Storkespringvandet* med den danske, langbenede Nationalfugl i flere Udgaver og underlige Siv i Toppen. Paa Strøget overfor Storkespringvandet ligger nogle af Byens smukkeste Butikker, bl. a. Udsalgene for de berømte Danske Porcelænsfabrikker: Bing & Grøndahl og Den kongelige Porcelænsfabrik. De egentlige Magasiner er derimod samlet i Strøgets nederste Del, *Østergade*.

Hjørnet mellem den udprægede Butiksgade, *Købmagergade*, der fører op til det berømte *Rundetaarn*, og Strøgets Fortsættelse, *Østergade*, kaldes *Ranchs Hjørne* — efter Urmageren, som har Butik i den høje Stue. Her har adskillige Generationer af Køberhavnere stillet deres Ure, hvilket Stedet egner sig udmærket til, samt holdt Stævnemøder, hvilket det kun egner sig yderst slet til. Her kulminerer nemlig Strøgets Færdsel, og Fortovets Bredde staar i omvendt Forhold til Trafikens Intensitet. Hele dette Kvarter vil imidlertid snart blive revet ned og erstattet med moderne Forretningsejendomme.

Over Husene paa den modsatte Side af Ranchs Hjørne knejser endnu et af de slanke Spir, som har givet København Navnet »Byen med de skønne Taarne«. Det er Taarnet paa *Nikolaj Kirke*, en ældgammel Kirke af ukendt Oprindelse, som dog er nyopført efter en Brand i 1795. Den anvendes nu til Mødesal, mens Sideskibene afgiver Plads for Hovedafdelingen af De københavnske Folkebiblioteker. I dens Læsesal, der er tilgængelig for alle, findes Blade og Haandbøger paa flere Sprog.

Østergade, der danner Strøgets afsluttende Del og munder ud i *Kgs. Nytorv*, er Stormagasinernes Gade. Her ligger bl. a. paa venstre Side A. C. Illums Magasin og Crome & Goldschmidt, paa højre Side: Skandinavisk Skotøjsmagasin, Fønnesbech, flere elegante Modeforretninger og Pelshandlere, Herreekviperingsmagasinet Brødrene Andersen, samt et Udsalg af det verdensberømte danske Sølvtøj, Georg Jensens Frembringelser. Det store Magasin du Nord ligger paa selve Kongens Nytorv. Iøvrigt finder man overalt store og velassorterede Forretninger af enhver Art i København. Paa Vesterbrogade paa den anden Side af Raadhuspladsen ligger en Række meget store Damekonfektionsforretninger.

KONGENS NYTORV

Paa *Kongens Nytorv* ender Strøgturen — for manges Vedkommende med Eftermiddagste eller en Apéritif i Byens mondæneste Eftermiddagsrestaurant, Hotel d'Angleterre paa Østergades venstre Hjørne. Om Vinteren sidder man i Palmehaven eller Bar'en, om Sommeren under Fortovsrestaurantens Solsejl. Allehaande kulørte Drikke straalet paa de hvide Duge, allehaande Tungemaal svirrer i Luften. Det københavnske Bourgeoisie mødes her med Byens Diplomater, Prinser, Prinsesser og Turister, og ofte findes der fremragende Repræsentanter for saavel Videnskaben som Kunsten mellem Gæsterne.

Fra Fortovsrestauranten har man god Udsigt over Kongens Nytorv, Byens største Plads, fra hvilken ikke mindre end 13 Gader udstraalet. Midt paa Torvet staar »Hesten«, den populære Statue af Chr. V, der er modelleret af den franske Billedhugger César l'Amoureux. Den er rejst i 1688 allerede mens Monarken levede og viser ham siddende paa Ryggen af en Ganger, som med sin op-højede Byrde skrider uanfægtet hen over en liggende Mandsperson, der symboliserer Misundelsen. I Foraaret, naar Gymnasierne har Eksamensafslutning, kører de nybakte Studenter og Studiner i blomstersmykkede Vogne gennem Strøget og svinger tre Gange rundt om Statuen, hyldende »Hesten« — eller deres egen Ungdom — med høje Hurraraab, mens Gæsterne foran Angleterre og alle forbipasserende vinker og smiler ad dette Livsglædens og Foraarets muntre Symbol.

Bag Hesten paa Torvets sydlige Side ligger *Charlottenborg*, saaledes kaldet efter Chr. V's Gemalinde Charlotte Amalie, der residerede her efter Opførelsen i 1672. Nu er det Hjemsted for det af Frederik V i 1754 stiftede Kongelige Akademi for de skønne Kunster, — og fra 15. Marts til 15. Maj samt om Efteraaret afholdes der Udstilling af danske Malere i Udstillingsbygningen inde i Gaarden.

Tilhøjre for Charlottenborg ligger *Tordenskjoldsgade*, overbygget af en taarnagtig Udbygning, der hører til det *Kongelige Teaters* nye Scene. Denne Udvidelse af Det kgl. Teater, som tillige giver Rum for Statsradiofonien, repræsenterer i sin Arkitektur saavel som i den indre Udsmykning en hypermoderne Kunstretning, dog paavirket af klassisk Stil. Arkitekten, Holger Jacobsen, har været udsat for baade Ros og Kritik, men mest det sidste, og som et

Vidnesbyrd om visse Kreses Stemning overfor Nybygningen over Tordenskjoldsgade hænger Navnet »Stærekassen« uafrystelig ved denne Del af Teatret.

Den ældre Del af Det kgl. Teater, bygget af Arkitekterne Ove Petersen og Prof. Dahlerup i 1874, vender ud mod selve Torvet. Foran Façaden sidder i Lænestole Statuer af Ludvig Holberg, den danske Komedies satirisk smilende Fader, og den smukke Adam Oehlenschläger, Skaberen af den danske, romantiske Tragedie. Den første er modelleret af H. V. Bissen. Oehlenschlägerfiguren, som er den ældste danske Statue af en borgerlig Person, er modelleret af Th. Stein og rejstes oprindelig 1861 paa St. Annæ Plads.

Paa Det kgl. Teaters to Scener opføres danske og udenlandske Skuespil, Operaer og Balletter. Som bekendt er den kongelige danske Ballet, — inspireret af August Bournonville, — kendt Verden over. Som et Udtryk for Nationalscenens Maal staar der over den ældste Scenes Proscenium Ordene »Ej blot til Lyst«. (Se Side 54).

Overfor Teatret paa den modsatte Side af *Holmens Kanal* ligger Nordens største Varehus, Magasin du Nord.

Paa venstre Side af Charlottenborg ligger *Nyhavn* med maleriske Gavlhuse langs Bolværket. Husenes Etager er optaget af Forhyringskontorer og Butikker, fyldte med Skraatobak og Reb, Shagpiber og blanke Knive, islandske Trøjer og alt, hvad et Sømandshjerte ellers kan begære. I Kældrene dyrkes Venus og Gambrinus haandfast til Klängen af Mandoliner og elektriske Klaverer. I Knejperne her stifter Søfolk af alle Nationer et indgaaende Bekendskab med lyse danske Bajere, klare danske Snapse og medgørlige danske Piger. Her udfolder sig et broget Folkeliv, muntert og i Reglen ret fredsommeligt om Dagen, undertiden lidt for voldsomt om Aftenen. Det hænder, at en Meningstilkendegivelse understreges med et blaat Øje.

Adskillige mindre Fartøjer ligger langs Nyhavns Bolværker, og oppe ved Kongens Nytorv er der Anløbsplads for de Motorbaade, der besørger Passagerfarten i Havnen. Overfor denne Anlægsplads ligger en flot hvid Bygning, det *Thottske Palæ*, hvor det franske Gesandtskab residerer. Det er opført af den danske Søhelt, Admiral Niels Juel, men senere solgt til Grev Otto Thott. Her døde Niels Juel i 1697, og herfra foregik hans Begravelse, den største Sørgefest man endnu havde set. Et umaadeligt Følge ledsagede Kisten over

Kongens Nytorv, gennem Holmens Kanal, hvor hans Statue (af Th. Stein) blev rejst 1881, til Holmens Kirke, hvor hans Buste og Epitafium ses — smykket med Marmorrelieffer af de Søslag, han har deltaget i.

BREDGADE — DET FINE KVARTER

Mellem Nyhavn og det hvide Thottske Palæ paa Kongens Nytorv har *Bredgade* sit Udspring. Den er lige saa fornem, som Nyhavn er folkelig, og den bliver finere og finere, efterhaanden som man kommer frem, til den ender med selve Hoffet og Langelinje. Langs en Række smaa, men stilfulde Butikker naar man til *St. Annæ Plads*, der fører ned til den saakaldte *Kvæsthusbro*, Kajen, hvor Det forenede Dampskibsselskabs mange Skibe lægger til. Paa *St. Annæ Plads* ligger *Garnisons Kirke*, der er opført 1705 efter Tegning af Dominic Pelli, og her staar Statuer af de danske Komponister N. W. Gade (udført af Bissen) og I. P. E. Hartmann (Saabye). Tæt ved den sidste ligger en Sidegade til *St. Annæ Plads*, *Amaliegade*, der fører forbi *Casinoteatret*, — bygget af Tivolis Grundlægger, Georg Carstensen, i 1846 — til *Amalienborg Plads*, hvor Kongen bor.

Paa Hjørnet af *Bredgade* ligger det britiske Gesandtskabs gamle og smukke Palæ, og ved Siden af skjuler *Odd Fellow-Palæet* sin fornemme Façade bag Danmarks smukkeste Smedejernsgitter. *Odd Fellow-Palæet* kaldes ogsaa *Koncertpalæet*, idet de fleste større Koncerter afholdes i dets forskellige Sale. Ligeoverfor paa Hjørnet af *Dronningens Tværgade* ligger Landadelens Tilholdssted i København, det ærværdige Hotel *Phønix*, hvis Skaber, afdøde kgl. Hofhotelejer Neiiendam havde sat sig til Opgave at »forene Hjemmets Hygge med Selskabslivets Eleganc«.

Den næste Færdselsaare, der skærer *Bredgade*, er *Frederiksgade*. Her ligger *Frederikskirken*, ogsaa kaldet *Marmorkirken*, tilvenstre, *Amalienborg Plads* tilhøjre. *Frederik V* begyndte Opførelsen af *Marmorkirken* i 1749 i Anledning af den oldenborgske Kongestammes 300-aarige Jubilæum; men da Arbejdet, hvortil anvendtes norsk Marmor, havde slutt 5 Millioner, blev det opgivet. I 1875 købte den danske Finansmand, C. F. Tietgen, Ruinen og lod Professor Meldal fuldføre Kirken. Den blev indviet 1894. Fra første

Færd havde Peterskirken i Rom været Mønster for Bygningen, og dens vældige Kuppel er da ogsaa kun nogle faa Meter mindre i Diameter end Forbilledet. Bronzefigurerne ved Hovedindgangen forestiller Ansgar, der bragte Kristendommen til Danmark, Grundtvig, Grundlægger af den danske Folkehøjskole, Bispen Peder Paladius, berømt for sin »Visitatsbog«, Reformatoren Hans Tavsén, Salmedigterne Thomas Kingo og Brorson og Præsten Hans Egede, der i 1721 bragte Kristendommen til Grønland.

I *Amalienborg Slot* residerer *Kong Christian X.* Midt paa Pladsen staar en Rytterstatue af Frederik V, der er modelleret af den franske Billedhugger Sally og opstillet 1771. Denne Statue anses for Københavns skønneste og indtager ikke alene af denne Grund en bemærkelsesværdig Plads i Kunsthistorien, — men ogsaa fordi den har kostet den fabelagtige Sum af 1 Million Kroner i vore Dages Penge.

Naar Kongen bor paa Amalienborg, »trækker Vagtparaden op« hver Dag Kl. 12. Med klingende Spil og mægtige Bjørneskindshuer drager Livgarden gennem Gaderne til Amalienborg for at løse Vagten af, hvilket sker under Udfoldelsen af et meget højtideligt og pudsigt, militært Ceremoniel. Kong Christian rider eller spadserer ofte alene rundt i Byen, ivrigt hilst af sine Undersaatter. Den Popularitet, Majestæten nyder, overgaas kun af hans Gardes Folkeyndest. Naar Vagtparadens glimrende Orkester lyder, strømmer Folk til fra alle Sider for at marchere med, og selv Kommuniste slaar ind i et taktfast og loyalt Marchetempo. Hæren af Cyklebude og Lediggængere, der følger efter Garden, er undertiden ved helt at standse Trafiken. — Man regner ogsaa med, at de Pakker, der skal bringes i Byen pr. Bud paa dette Tidspunkt, forsinkes væsentligt

Højt over den sidste Del af Bredgade, der fører mod Toldbodvej, straalder de gyldne Iøgformede Kupler paa den russiske Kirke, *Alexander-Nevsky Kirken*, som Zar Alexander III har bygget. Den romersk-katolske Hovedkirke i Danmark, *St. Ansgar Kirken*, ligger paa Gadens modsatte Side tæt ved *Det danske Kunstindustri-museum*, der foruden Kunstindustri, navnlig Keramik, ogsaa omfatter en *musikhistorisk Samling* med 600 Instrumenter.

Bredgade ender ved *Toldbodvej*, der fører ned til Toldboden. Boulevarden foran tilvenstre hedder *Grønningen* og fører forbi *Den frie Udstilling* (Malernes egen) til *Østerbro Station*, hvor

Kystbanetogene passerer, til Byens stiligste Forstad *Østerbro*. Den gaar over i *Østerbrogade*, der munder ud i *Strandvejen*, som for- sætter til *Hellerup* og videre op langs Kysten.

LANGELINIE — DE ELSKENDES PARADIS

Strækningen Raadhuspladsen—Kongens Nytorv—Bredgade—Toldbodvej er en temmelig god Spadseretur, mindst $\frac{3}{4}$ Time, og De foretrækker maaske at tage en Sporvogn, naar De skal paa *Langelinje*. Omnibus- og Sporvejslinjerne 1, 6 og 11 fører fra Raadhuspladsen direkte til *Toldbodvej*, hvor De staar af og gaar ind gennem Anlægget ad *Esplanaden* til Gefionspringvandet.

I Følge Sagnet lovede Svenskekongen Gylfe Asakvinden Gefion, at hun maatte faa saa stort et Stykke af Sverige, som hun kunde pløje løs paa en Nat. Gefion spændte sine fire Sønner for Ploven, forvandlede dem til Tyre og satte Jernet i Jorden. Vældige Bølger stod om hende, men da Værket var fuldbragt, havde hun pløjet Sjælland løs fra Skaane. Bag hende laa Plovfuren. Det var Øresund.

Dette Sagn om Sjællands Opstaaen har Billedhugger Bundgaard skildret i det kolossale, terrasseformede Gefionspringvand, som er af meget stor Virkning, naar Vandet bruser om Ploven og Tyrenes Klove.

Tæt ved Springvandet ligger *Kastelsgraven*, en stille Idyl, hvor H. C. Andersens Aand synes at dvæle. Ænder snadrer paa grønne Skrænter, Pile dypper de hængende Grene i det blanke Vand, og den engelske Kirke, *St. Albans Kirken*, hæver sit slanke Spir over Trærnes Kroner.

Langs Sundet fører Byens skønneste Promenade, *Langelinje*, forbi Lystbaadehavnen og Kgl. dansk Yachtklubs Pavillon, hvis udmærkede Kafé og Restaurant er tilgængelig for alle hele Aaret rundt. Lystsejlere, Motorbaade og store Dampere støvner forbi ude paa Sundet, og man hører i det fjerne Maskinernes Torden fra Burmeister og Wains verdenskendte Skibsbyggeri paa den anden Side Havnen. Tæt ved de store Flydedokker knejser Frederik V's mægtige Mastekran over Flaadens Leje og Orlogsværftet, og Krønen paa Hovedvagtens ejendommelige Taarn tegner sig mod Horisonten.

Indad mod Land hæver det bevoksede Terræn sig til nogle Volde, der omgiver Fæstningen *Kastellet*, officielt »Citadellet Frederikshavn«. Kastellet, der er anlagt i 1661, staar endnu uføren-

dret som et sælsomt Stykke Fortid. Her ligger en mindre Militærstyrke, og her bor den kommanderende General. Paa Pladsen foran hans Bolig spiller et Militærorkester gerne 2 Gange om Ugen, Onsdag og Søndag fra 13—14, og hver Eftermiddag trækker Vagtparaden op med fuld Musik.

Mellem Buskadserne paa selve Langelinje staar Mindesmærker for danske Sømænds Daad: Huitfeldtsøjlen, der er tegnet af Arkitekt Dahlerup, og hvis Fundament er smykket med Skibskanoner, fisket op fra Bunden af Køge Bugt, hvor Ivar Huitfeldt og hans Mænd sprang i Luften med Linjeskibet »Dannebrog« 1710. — Bindsbølls Mindesmærke for Slaget paa Reden i 1801, — Kai Nielsens Bavtasten for Mylius Erichsen og hans Fæller, der omkom i Grønlands Indlandsis 1907, — og Svend Rathsacks og Ivær Bentsens nye store Søfartsmonument til Minde om de danske Søfolk, der gik ned med deres Skibe under Verdenskrigen.

Paa en Sten i Vandet nedenfor Molen sidder Edvard Erichsens »lille Havfrue«, som steget op af Sundet eller ud af H. C. Andersens Eventyr af samme Navn.

I stille Aftener, naar Maanen kaster sit Sølvskær over de klukkende Bølger og den lille Havfrues vaade Sten, er hun det tavse Vidne til mange Kys, maaske ogsaa til Afgivelsen af adskillige dyre Løfter. — Langelinje er de elskendes Paradis.

LATINERKVARTERET

Københavns *quartier latin* ligger omkring Frue Kirke, 5 Minutters Gang fra Raadhuspladsen. Man kan gaa dertil gennem Strøget (Side 6) eller fra Raadhuspladsen ad Vestervoldgade forbi Politikens Hus med Globus'en paa Taget og tilhøjre gennem *Studiestræde*. Paa Hjørnet af Studiestræde og Nørregade ligger en gammel rød Bygning. En Tavle under den morsomme Karnap fortæller om, hvorledes dette Hus paa Grund af Tidernes Omskiftelser har været baade Raadhus og Universitet, før det kom til at tjene sit nuværende, agtværdige Formaal: at huse den danske Kirkes Primas, Biskoppen af Sjælland. Ligeoverfor Bispegaarden ligger *Frue Kirke*, den protestantiske Verdens mest bemærkelsesværdige Kirkebygning. Ogsaa den har været underkastet sælsomme Omskiftelser. Dens Oprindelse fortøner sig i en dunkel Fortid, vistnok i det 12. Aarhundrede; men den store Brand i 1728 lagde den

øde. Den opstod atter af Asken forsynet med et højt Taarn, men Englændernes Bombardement tændte atter Ild i den i 1807. Fire Aar senere rejstes Vor Frue igen af Asken af Arkitekt C. F. Hansen, iklædt sin nuværende Skikkelse: rolig og ren, i det Indre præget af streng klassisk Stil. Thorvaldsen har smykket Kirken, og som Alterbillede er anvendt hans berømte Kristus. Tilvenstre for Frue Kirke ligger *Universitetet*, omsluttet af Nørregade og Fiolstræde. Det er grundlagt saa tidligt som 1479. Dets nuværende Bolig er opført 1831—36 efter Tegning af P. Malling, og den smukke Solennitetssal er prydet med store Væg billeder af danske Malere som Marstrand, Bloch, Rosenstand og Henningsen. Den brede Trappe, hvis Trin er slidt af adskillige Studenter, som senere har gjort deres Navne kendt ude i den store Verden, flankeres af H. V. Bissens Athene og Apollo, og ovenover Portalen skuer en Ørn mod »det himmelske Lys« som en Opfordring til alle unge Minervasøner og -Døtre om at gøre ligesaa. Ud mod *Fiolstræde* ligger *Universitetsbiblioteket*, opført af J. D. Herholdt 1857—61. Det rummer 700000 Bind, deriblandt meget sjældne Skatte, f. Eks. nogle gamle islandske Manuskripter og de oldpersiske Haandskrifter, som den berømte danske Sprogforsker Rasmus Rask har hjembragt. Fiolstræde er forøvrigt Bøgernes Gade. Her ligger flere Forlag, Forretninger, der sælger Bøger til Studenterne og en Mængde Antikvarboghandeler. Overalt i dette Kvarter møder man bebrillede og tænksomme unge Mænd og Kvinder eller diskuterende Skarer. Studenternes Spisestuer ligger i Nørregade, ligeoverfor *St. Petri Kirke*, den ældste tyske Kirke i Udlandet. Ogsaa denne Kirke fik Bombardementet i 1807 at føle. De engelske Bomber, som gik gennem Taget, hænger nu under Hvælvingerne. Ved Siden af *St. Petri Kirke* i Nørregade ligger *Telefonhuset* (se Side 72) — paa det Sted, hvor H. C. Ørsted havde sin Bolig og sit Laboratorium, da han opdagede Elektromagnetismen. Den store Bygning er Hovedcentralen for Københavns Telefonaktieselskab, hvis Indretning betegner den mest fuldkomne Teknik paa Omraadet. I Forhold til Befolkningstallet har Danmark flere Telefoner end nogen anden By i Europa. Der er over 135000 Apparater i København. Længere oppe i Nørregade ligger *Folketeatret*, en Scene, der ganske svarer til sit Navn.

Bag Frue Kirkes runde Bagdel ligger *Metropolitanskolen*, oprindelig Vor Frue Skole og *Universitetskaféen*, en tysk Spiserestau-

rant, der udskænker tyske Ølsorter og serverer tyske Specialiteter. Den støder ud til *Skindergade*, hvorfra en Gennemgang for Spadserende, *Jorcks Passage*, fører ned til »Strøget«. De materielle Krav kan ogsaa tilfredsstilles i *St. Kannikestræde*, der fører fra Frue Plads (ved *Fiolstræde*) til *Købmagergade*, hvor *Rundetaarn* ligger. I en gammel Patricierejendom, *Admiral Gjeddes Gaard*, er her indrettet en Restaurant *Digterkroen*, hvor unge Lyrikere om Vinteren nu og da samles for at læse Digte op for hinanden og for de Gæster, der ønsker at høre derpaa.

Gaar De op ad *Fiolstræde*, kommer De til *Krystalgade*. Lige om Hjørnet tilvenstre ligger *Universitetets Zoologiske Museum*, en meget betydelig Samling, som bl. a. indeholder en Del nordiske Hvalskeletter, der ikke findes Magen til.

Følger De *Krystalgade* tilhøjre, kommer De forbi *Synagogen*, der er opført i orientalsk Stil 1833, og længere fremme naar De til Hjørnet af *Landemærket* og *Købmagergade*. Her ligger *Rundetaarn*.

ROSENBORG OG RUNDETAARN

Det mest ejendommelige Gadebillede i Nordeuropa er uden Tvivl den snævre Passage i *Købmagergade* med *Rundetaarns* massive Majestæt paa den ene Side og *Regensens* Buegange paa den anden. Under Klokkeklemten, Tudehornsbrøl og Udblæsningslarm kiler Døgnets travle Færdsel sig frem mellem det overdækkede Fortov, — hvor de Spadserende, pludselig fjernet fra al moderne Færdselsrisiko hygger sig i en egen Fortidens Ro og Beskyttethed, — og det bredbugede, runde Taarn, som hæver sig uanfægtet over Byens Larm.

»Alle Kjøbenhavnerne kjende *Rundetaarn*«, siger H. C. Andersen. »og Provinsfolkene kjende det i det mindste fra Almanaken, hvor det paa Titelbladet staar i Træsnit.«

Det gamle Taarn har sin Plads i Digterens og Barnets Fantasi. Det er saa rundt og saa stort, saa rart og gemytligt at se til som selve dets Bygherre, den brave Christian IV, og det har oplevet saa meget i sin Tid, at det ligefrem hvisker og tisker med Eventyr i Sneglegangens mørke Krinkelkroge.

Fra første Færd forlenedes den hyggelige Kæmpe med et let Pikanteri ved sin Tilknnytning til den moderne Stjernetydvidenskab. Paa Tycho Brahes Tid var her et Observatorium med Apparater.

som man ikke mange Steder i Verden fandt bedre. Her fandtes f. Eks. Tycho Brahes Globus, som han selv anslog til at have en Værdi af 5000 Rigsdalere. Fra 1861 svigtede Astronomerne imidlertid Rundetaarn, og først i 1930 kom det atter til Hæder og Værdighed i Stjernetydervidenskaben, saaledes som dets længst hensovede Skaber havde ment. *Observatoriet* paa Taarnet er nu tilgængeligt for Offentligheden. (Side 62).

Christian IV, der har skabt de mest karakteristiske og varige Træk i Københavns Fysiognomi, havde besluttet at bygge en Kirke, som ved sin Nærhed kunde stimulere Studenternes Gudsfrygt og samtidig være tilgængelig for Befolkningen i Stadens ældste og tættest bebyggede Del. Han valgte derfor Pladsen overfor *Regensen*, som han selv havde bygget som Opholdssted for fattige Studenter. Efter at Arbejdet et Par Gange var gaaet i Staa formedelst Pengemangel, fuldførtes det ejendommelige Kirketaarn omsider 1642, mens den sidste Sten først blev indsat i den bagved liggende Kirkes Hvælving i 1656. Den blev døbt Hellig-Trefoldigheds- eller *Trinitatis Kirke*. Selve Kirkebygningen brændte 1728, men genopførtes atter 1731. Rundetaarn stod uanfægtet. Det er sammensat af to Murcylindre, mellem hvilke den imponerende Sneglegang snor sig fra Porten i Gaden til Tops, 36 Meter. Nede ved Indgangen er anbragt Tavler med latinske Indskrifter, hvis Redaktion formentlig i nogen Grad har været overladt Tilfældighedernes. Den ene har saaledes Ordene: »*Doctrinam et justitiam dirige adnari in corde coronali Regis Christiani quarti 1642*«, hvilket formentlig betyder: »Herre, indgyd Kongens, Chr. IV.s Hjerte Tro og Retfærd«, og af onde Tunger er udlagt saaledes, at de med Kirkens Bygning beskæftigede Folk i nogen Grad har savnet disse ædle Egenskaber hos det kongelige Hjerte.

Platformen paa Toppen er omgærdet af et sirligt Jernstakit, hvori er smedet Landsherrens Navnetræk og Initialerne R. F. P., — hvilket ikke hentyder til den førnævnte Pengeknaphed (Riget fattes Penge), men er Forbogstaverne til Kongens fromme Valgsprog: *Regnum firmat pietas*. (Gudsfrygt styrker Riget).

Flere af Danmarks Konger er i Ekvipage kørt op til Toppen af Rundetaarn gennem Sneglegangen; men Mindet om disse Bedrifter er ganske fordunklet af Peter den Store. I ubændig Trang til at gøre sig bemærket og yde det usædvanlige red Zar Peter to Gange op og ned ad Sneglegangen under sit Besøg i 1716, og en

Gang inviterede han Zarinaen med og gjorde Turen i Karet med 6 Heste for.

Fra Taarntinden er der en morsom Udsigt over den gamle Bys Tage og Skorstene.

Fra Rundetaarn er der ca. et Kvarters Gang til *Rosenborg Slot*, som Christian IV ligeledes har bygget. De gaar gennem Landemærket til *Gothersgade*, drejer tilvenstre og følger den forbi *Reformert Kirke* til *Østervoldgade*, der ligger paa Deres højre Haand. Et Stykke nede ad Østervoldgade kommer De til Indgangen til Slottet, der ligger (overfor Botanisk Have) i Rosenborg Have, som almindeligvis kaldes *Kongens Have*. Rosenborg er bygget fra 1608—23 i den af Christian IV meget yndede nederlandske Renæssancestil. Kong Frederik III havde en Privatsamling, et saakaldt »Kunst-kammer« paa Rosenborg. Dette er efterhaanden udviklet til et personalthistorisk Museum for Kongeslægten. Til den store Samling af Kostbarheder, som Christian IV efterlod sig, føjedes Nyt, og efterhaanden blev det en hævdvunden Skik, at der ved Kongernes Død overførtes værdifulde Genstande til Minde om dem. Paa denne Vis er en enestaaende Familiesamling opstaaet. Dens officielle Navn er »*De danske Kongers kronologiske Samling*«. I Rosenborgs Kælder opbevares en Del af Hofholdningens gamle Vine, bl. a. en berømt Rhinskvind fra 1598. Den er der ikke Adgang til. Det er der derimod til Slottets Værelser, der alle er overfyldte med antike Kostbarheder. Her er Frederik II's Elefantorden, den ældste i sin Art. Her er den Dragt, som Christian IV bar i Søslaget, hvor han besejrede Svenskerne. En fjendtlig Granatplint flængede ved denne Lejlighed hans højre Øje, men Kongen bandt roligt sit Lommetørklæde om Hovedet og fortsatte Ledelsen af Kampen, støttet paa sit Sværd. — Endog Blodpletterne er synlige den Dag i Dag. Her er ogsaa den Døbefont, over hvilken Frederik IV blev døbt i 1671, og som siden er anvendt ved alle Kongebørns Daab. Og endelig findes i en pyramideformet Glasmontre alle *Kronjuvelerne*, et Orgie af Perler, Safirer, Diamanter og Brillanter, som endnu i vor Tid nu og da tages frem for at straaale ved festlige Lejligheder. — Her gælder det i en særlig Grad: Nok se, men ikke røre! Sidste Aar berørte en kvindelig Turist i sin Iver Montrens Glas. Som ved et Trylleslag sank alle Regalierne i Jorden, Slottets Alarmsystem kimedede, og bevæbnede Kustoder styrtede til. Inden den uskyldige Misforstaaelse var helt opklaret, kom

endogsaa Politiet farende i Udrykningsbil, tilkaldt gennem den automatiske Alarmledning, der fører lige til Hovedstationen.

DE GRØNNE HAVER

København skaffer sig Luft gennem en Række Parker, der som iltugende Lunger breder sig midt i Byens Stenlegeme. Foruden dette Formaal tjener Byens grønne Haver ogsaa skønhedsmæssige Formaal. De er velholdte og oplives af halvtantne Fugle og en Mængde Billedhuggerværker. (S. 63). En af dem er *Kongens Have*, hvori som nævnt Rosenborg Slot ligger. Denne Slotspark er en af de mest besøgte og anvendes som Gennemgang fra den gamle By, (der er en Port paa Hjørnet af Gothersgade og Kronprinsessegade ikke langt fra Kongens Nytorv) til *Sølvgade*, hvor Statens Musæum for Kunst ligger. Oprindelig har denne Slotspark været anlagt i den stive Versaillesstil. Herom minder de to Hovedalleer: Kavallergangen og Damegangen, men den øvrige Del af Haven er indrettet efter moderne Mønster. I Trærnes Skygge staar talrige Statuer, af hvilke flere er bemærkelsesværdige. Indenfor Gothersgade-Porten ses Willumsens voldsomt virkende Monument for den politiske Taler, Redaktør Viggo Hørup. Mere fredelig, men ogsaa mere upersonlig er Saabyes Gengivelse af Hans Christian Andersen, der omsværmet af Smaafugle og Børn sidder paa sin Sokkel i den bageste Del af Haven. Mellem talrige andre ældre Skulpturer virker Rudolf Tegnens Danserindebrønd med tre dansende Gratier overordentlig levende — og moderne.

Paa den anden Side Østervoldgade overfor Kongens Have og Rosenborg Slot ligger *Botanisk Have*. (S. 63). Indgangen er dog helt henne paa Hjørnet af Gothersgade overfor den lille, men udmærkede Restaurant *Rex*. Botanisk Have, der er anlagt paa det gamle Voldterræn i 70erne i forrige Aarhundrede og omfatter ca. 10 ha Land samt en lille Sø, hører til Københavns Universitet. Skønt ordnet systematisk er Haven af en ubestridelig god landskabelig Virkning. Dens danske Afdeling med Tilknytning til Søen og et lille Moseparti viser næsten alle danske vilde Planter. Væksthuset, der ligger oppe mod Øster Farimagsgade overfor *Kommunehospitalet*, Verdens største sammenbyggede Hospital, rummer lianomsnoede tropiske Palmer og Sjældenheder som Bambus, Kaneltræ og tropiske Aakander med Blade saa store som Vognhjul. Bygningerne

i Haven ud mod Gothersgade er Botanisk Laboratorium og *Botanisk Musæum*, der indeholder 'et værdifuldt Herbarium og et omfattende botanisk Bibliotek. Bygningerne, der vender ud imod Østervoldgade, er Statsobservatoriet og Mineralogisk Musæum med Universitetets kemiske Laboratorium. Ved Observatoriet staar en Statue af Tycho Brahe. Komplekset i Havens Hjørne ved Sølvtorvet mellem Øster Farimagsgade og Sølvgade er den *Polytekniske Læreanstalt*. Ligesom Kongens Have anvendes Botanisk Have ogsaa som Gennemgang. Man følger den smukke Promenade fra Gothersgade-Porten forbi Søen og ud til Sølvgade.

Her staar man paa *Sølvtorvet*, hvorfra Sporvognslinjerne 14 og 15 fører til og fra Raadhuspladsen. Lige overfor ligger Indgangen til *Østre Anlæg* (14 ha), der ligesom Botanisk Have er anlagt paa det gamle Fæstningsterræn (1878), men som i højere Grad bærer Præg deraf. I Parkens langstrakte Sø fører i hundredevis af Gæs, Ænder og Svaner et hyggeligt Familieliv, der kun en sjælden Gang forstyrres af grumme Rotter. Ogsaa her er opstillet Monumenter. En vældig Gengivelse af Michel Angelos David og bl. a. ogsaa en aldeles ypperlig, satyragtig Bronzestue af den allerede glemte Forfatter Sophus Schandorph af P. S. Krøyer. Fra Sølvtorvet langs Østre Anlæg strækker *Stockholmsgade* sig ned mod Østerbrogade, hvor den udmunder tæt ved Østbanegaarden. Med Indgang fra denne udprægede Patriciergade ligger den *Hirschsprungske Samling*, et Galleri af danske Malerier og Tegninger, som Grosserer Heinrich Hirschsprung og Hustru skænkede Staten i 1902. Den nette Bygning, der er opført af Arkitekt H. Storck, blev indviet i 1911.

I det Hjørne af Østre Anlæg, der vender ud mod Kongens Have, ligger *Statens Musæum for Kunst*. Det er opført 1889—96 efter Tegning af V. Dahlerup og Georg E. W. Møller. Museet er delt i flere Afdelinger: En *Maleri- og Skulptursamling*, der indeholder Arbejder af danske, norske, svenske og finske Kunstnere, *Den kongelige Kobberstiksamling* med ca. Hundrede Tusinde Blade, og *Den kgl. Afstøbningssamling* med en ægyptisk og assyriske, en græsk, en romersk, en italiensk og en middelalderlig Afdeling.

Foruden de her nævnte Parker ligger ogsaa *Ørstedsparken* tæt ved Byens Hjerter. Man kommer til den fra Raadhuspladsen ved at fortsætte lige frem gennem Vestervoldgade over *Jarmersplads*. Ørstedsparken er mindre (kun 6½ ha Land) end de tre førnævnte

Parker, men den er det sirligste af alle Byens Anlæg. Ogsaa her vrimler det med Svaner og Ænder af alle Arter paa stille Vande, og ogsaa her er der Statuer. Ud imod Nørrevoldgade, der fortsættes henimod Østervoldgade til Botanisk Have og Rosenborg, staar Elektromagnetismens Opdager, Grundlæggeren af hele den elektriske Teknik, den danske Fysiker H. C. Ørsted.

Ogsaa Ørstedsparken anvendes til Gennemgang. Man gaar fra Jarmers Plads over mod Hjørnet mellem Farimagsgade og *Ahlefeldtsgade*, eller man passerer Anlægget paa den modsatte Led fra Hjørnet mellem Gyldenløvesgade og Nørre Farimagsgade til Hjørnet mellem Nørrevold og Ahlefeldtsgade. Paa det sidstnævnte Sted ligger Teknisk Skole og bag denne Byens *Grønttorv*. For Morgenmanden frembyder Grønttorvet et henrivende Skue. Om Sommeren aabner det Kl. 6, om Vinteren 7½, og det lukkes hele Aaret allerede Kl. 9. Men i dette korte Tidsrum udbredes hele Nordsjællands Rigdom af Blomster og Grøntsager paa det store Torv. Folk kommer kørende langvejs fra for at leje en af de Tusinde Stadepladser, og der omsættes for ca. 30 Millioner Kroner om Aaret. Ikke blot Torvet, men ogsaa Sidegaderne og et Stykke af Nørrevold er tæt pakket, og der er Trængsel i de lange Alléer mellem Handelsgartnernes Vogne og opstillede Varer. Et sundt Humør præger disse brunede Frilufts- og Morgenmænd, der staar i Blomster og Grønt til op over Knæene. De elsker alle deres Gerning og de Urter, der vokser op under deres sorte, men nænsomme Hænder. Blomster vælder ud af Vognene, bugner over den nøgne Stenbro. Torvet er et Hav af Blomster. Helt op ad Missionshuset Bethedas brede Trapper, hvor de Handlende staar i stadig Angst for den hvide Regn fra Duerederne paa Gesimsen, skyller Blomsterhavet i vældige og brede Bølger. Unge morgenfriske Fruer, der har fulgt deres Mænd paa Kontoret, baner sig Vej med Favnen fuld af Blomster, fattige Koner laster tomme Barnevogne til Randen med grønne Grene og Smaabuketter, som de skal sælge fra Byens Trappestene, og Opkøbernes Hjælpere slæber i læssevis af Torvets duftende og farveprægtige Varer hjem til Blomsterhandlernes Butikker. Saaledes skyller Blomsternes Flod ud over hele København, og Kl. 9 ligger der kun nogle visne Stilke tilbage paa Torvets snavsede Sten. Men Landets Friskhed og Ynde er fordelt i Vaser og Glas paa Borde og i Vindueskarme i Tusinde Hjem og paa alle Restauranter i Byen

I Byens Periferi ligger Frederiksberg Have (Side 43), Søndermarken og Fælledparken. Til *Søndermarken* kommer man fra Raadhuspladsen med Linje 6 eller 15. Det er et stort og gammelt Anlæg, oprindeligt anlagt samtidig med Frederiksberg Slot 1699—1703 i fransk Stil, men senere omdannet i engelsk Havestil. I Søndermarken afholdes undertiden politiske Møder, og her staar Vilh. Bissens Statue af Politikeren C. C. Hall. Desuden findes her en Mindehøj, som Dansk-Amerikanerne har bekostet for »dem, der drog hjemmefra«. Den er smykket med Skulpturer af Anders Bundgaard.

Fælledparken ligger paa Østerbro. Man kører derud fra Raadhuspladsen med Linje 1, 14 eller 15. Sammen med *Idrætsparken* optager den 78 ha Land med grønne Plæner, Lege- og Sportspladser. Paa Idrætsparkens Grund ligger *Stadion*, hvor alle Sportskampe af større Betydning finder deres Afgørelse, og hvor der er en Opvisningshal, der kan rumme 2200 Tilskuere, flere Træningssale, et Idrætsbibliotek og endelig en stor *Svømmehal*. (Se Side 64).

GAMMEL STRAND — BYENS EJENDOMMELIGSTE PARTI

Det morsomste og skønneste Parti i hele København er Kvarteret omkring *Gammel Strand*. Intet af det, Byen har at byde paa, savnes paa dette Sted. Her er Skønhed, Historie, Kultur, Kunst — og god Mad. Det gode Humør savnes heller ikke, det har en robust Repræsentation i de djærve Fiskerkoner, som sidder langs Kanalen og præjer alle forbigående for at komme af med deres Fisk. Disse hæderværdige, men lidt grovkæftede Damer er i sig selv en Seværdighed, og de nyder da ogsaa den Ære at blive fotograferet mindst lige saa ofte som Landets Skuespillerinder. Til Gl. Strand kommer man fra Raadhuspladsen ved at gaa gennem Strøget eller køre med Omnibussen til *Højbroplads*. (Side 9). Den er let at finde, skønt Københavnerne er tilbøjelige til at kaide den for Amagertorv ligesom den Del af Strøget, den støder op til. Ikke blot er Højbro Plads indtil midt paa Eftermiddagen smykket med en Del af Blomsterne og Grøntsagerne fra det store Grøntorv om Morgenen, men her staar desuden en af Byens mest karakteristiske og iøjnefaldende Statuer, *Biskop Absalon* (modelleret af Vilh. Bissen) paa en stejlede Hest. Fra en Murstensokkel næ-

sten i første Sals Højde skuer den gamle Kæmpe, der i sig forenede en Krigers, en Statsmands og en Gejstligs Ildhu, Kløgt og Mildhed over mod Danmarks Rigsborg, Christiansborg Slot, hvorfra Landet styres. Dybt nede under den nyopførte Rigsdagsbygning ligger endnu den Dag i Dag Ruinerne af den Fæstning, som Absalon byggede i 1167 til Værn for den lille Bondeby og Fiskerflække, der siden voksede op til at blive København. Broen foran Statuen af Stadens Grundlægger hedder *Højbro* og forbinder Byen med den saakaldte *Slotsholm*, hvorpaa Christiansborg, Slotskirken, Thorvaldsens Musæum, det kgl. Bibliotek, Tøjhuset og Børsen ligger omgivet af Kanaler paa de tre og af Havneløbet paa den fjerde Side. Gaden langs Kanalen tilvenstre for Højbroplads hedder *Ved Stranden*, fører forbi det stilfulde hvide Bladhus, hvorfra »Dagens Nyheder« udgaar, og munder ud i Færdselsaaren *Holmens Kanal* ved *Holmens Bro*. Her henne ligger *Holmens Kirke*.

Christian IV omdannede to sammenstødende Bygninger, en Ankersmedje og en Navigationsskole, til Kirke for Flaadens Folk i 1619, og siden har Holmens Kirke været helliget Søfarten. I dens store Gravkapel ligger som nævnt (Side 12) Niels Juel begravet, og her staar ogsaa en sort Marmørsarkofag, som indeholder Støvet af en anden dansk Søhelt, Peder Tordenskjold. Bag Kirken i Holmens Kanal ligger Danmarks Seddelbank, *Nationalbanken*, i florentinsk Renæssancestil, bygget af Arkitekt Herholt 1866—70.

Fra Højbro udgaar *Havnens Motorfærge*, som sejler ud af Kanalen til Nyhavn og videre rundt i Havnen eller helt ud til Langelinje og Klampenborg.

Tilhøjre for Højbro ligger *Gammel Strand* langs den grønne Kanal med Fiskerkutternes og Pæreskudernes Masteskov. Langs Bolværket sidder Fiskerkonerne paa deres Trækasser med vældige Bagdele og umaadelige Kyser. Mange af dem er kommet fra Skovshoved og andre nærliggende Fiskerlejer oppe ad Kysten med de blanke og slimede Varer, som spræller i deres store Kurve. Her er Rødspætter og Aal, Sild eller Torsk og andre Prøver paa Havets Rigdomme. I Butikkerne langs Fortøvet findes et endnu større Udvalg af Fisk, Rejer, Hummer, Østers, Vildt og andre Herligheder, og her ligger Byens navnkundigste Fiskerestauranter: *Fiskehusets* og *Krogs* Fiskerestaurant. Navnlig den sidste gæstes af et destingveret Publikum fra Ind- og Udland.

For Enden af Gl. Strand ligger en stor og imponerende Byg-

ning. Det er *Det kgl. Assistenshus*, der er oprettet som en velgørende Institution til Imødegaelse af øjeblikkelige, forbigaaende Nødstilstande. Her belaanes alt af Værdi, som indtager en rimelig Plads, navnlig Smykker og Klæder. En stadig Strøm passerer den gamle Port til Assistenshusets Gaard. Her kommer den dybt bekymrede Morlille, der maa skille sig af med sine fattige Ejendele for at skaffe Penge til Husleje eller Brændsel, den forhenværende Krigsgrosserer, der maa belaae Fruens Smykker for at holde Forretningen oven Vande, den letsindige Spiller, der skiller sig af med sit Ur for at faa ny Driftskapital, den unge Student, der ser sig nødsaget til at undvære Kjølesættet for at faa en glad Aften, den diskrete Tjener, der med Fuldmagt pantsætter Herskabets vaabenprydede Sølvservice, — nu og da ogsaa glade Turister, som har jublet hele Rejsekassen op og maa rejse hjem uden Brillantringe og Guldcigaretuier.

Renten er $1\frac{1}{2}$ pCt. om Maaneden i tre Maaneder eller et Aar. Hvis Pantet saa ikke indløses, bliver det solgt ved Auktion.

Assistenshuset ligger paa Hjørnet af Gl. Strand og *Nybrogade*, der fortsætter langs Kanalen. Det er opført efter den store Brand i 1728 og flere Gange udvidet. I 1793 blev Huset ved Siden af føjet til. Det bærer, som man endnu kan se paa Façaden, det velklingende Navn »Hans Blasen i Pæretræet« efter en brav Hans Blasen, som allerede før Branden havde en Ølkælder under Huset, og som byggede det op og fortsatte Beværtningen efter 1728. Her hos »Hans Blasen i Pæretræet« samledes Søfolkene for at drikke og doble for et Par Hundrede Aar siden i Danmarks Storhedstid som Koloniland. Da var Kanalen foran, hvor nu kun et Par Pærskuder eller en flydende Ostehandel spejler sig i det glasgrønne Vand, — fuld af stolte Sejlere med mægtige Rigninger. De kom fra fjerne, sydlandske Egne med svære Laster af Silke, kinesisk Porcelæn, Fajance og kostelige Krydderier. Da tjente Skipperne Penge, og Folkene lod Daleren springe hos Hans Blasen. Men Købmændene tjente endnu mere. De byggede den lange Række af statelige Gavlhuse, som endnu staar Skulder ved Skulder langs Nybrogade. Her sad de lunt inden Døre og lod Dalerlaget paa Kistebunden vokse. Her lyttede de med Tilfredshed til Støjen fra Havnen og fra Lofterne ovenover, hvor Varerne hejsedes gennem Lugerne, — som ogsaa ses den Dag i Dag. — Og herfra stirrede de rige Borgere med Misundelse over mod Slottet, hvor

Hoffets Damer og Kavallerer morede sig med elegante Fester i Balsalene og i Hofteatret, i det lukkede, forjættede Land, — i et af disse Huse har H. C. Andersen boet til Leje, og han har passet til dette Kvarter.

Fra Nybrogade kommer man til endnu en af de fem Broer, der forbinder Slotsholmen med Byen: *Stormbroen*. Ud for denne ligger Thorvaldsens Musæum.

THORVALDSENS MUSÆUM

Til *Thorvaldsens Musæum* kan De komme til Fods eller med Sporvejslinjerne 1, 2, 6 eller 8 fra Raadhuspladsen ad Vester-voldgade gennem Stormgade.

Det stilfærdige Naboskab: Slotskirken, Kanalens rolige Strøm, Marmorbroen og den grønne Plæne gør Thorvaldsens Musæum til en fredlyst Plet midt i den urolige By. Bindsbølls falmede, men stærke Mure lukker skærmende om Hæren af tavse, hvide Figurer, den store u dødelige Garde, der er et saa overvældende Udtryk for en enkelt Mands mægtige Skabertrang og Skaberevne, og derinde i den smukke Gaard, dybt nede under den grønne Vedbendfirkant i Midten sover Mesteren selv under hvide Liljer paa Gravens blaa Hvælving. »Bertel Thorvaldsen, f. den 19. November 1770, d. den 24. Marts 1844«, staar der paa den simple Granitkant om den grønne Grav; men hele Musæet er hans Mausolæum.

Bissens Victoria, Sejrgudinden deroppe paa Murtinden, har standset sit Firspand Her hviler en Mand, hvis Gerning er endt, men hvis Sejr over Stoffet aldrig synes at skulle gaa i Glemme.

Musæet er opført paa Bekostning af Københavns Kommune 1839—48 i antik Gravbygningsstil af Bindsbøll, efter at Thorvaldsen testamentarisk havde skænket Byen alle sine Kunstværker og Samlinger. Murene er smykket med Billeder af forskelligfarvet Cement af Jørgen Sonne, og fremstiller Thorvaldsens Hjemkomst fra Rom til Københavns Red 1838, hvor hele Byen modtog ham, samt Udlosningen af hans Værker og deres Overførelse til Musæet.

Enhver, der gæster Thorvaldsens Musæum, fyldes med dyb Undren og Beundring over, at et Menneskeliv kan slaa til til at skabe saa meget. Straks i Forhallen gribes man af Kraften og Vælden i »Jason med det gyldne Skind«, af Tankedybden i »Copernicus«,

eller »Gutenberg« eller »Schiller«, og videre gennem Sale og Korridorer afsløres Thorvaldsens Alsidighed som Digter, Drømmer, Filosof, Menneskekender og Kristen. Denne Marmorets Digter, der har genvakt Antikens Aand og iklædt den vegere, i nogle Tilfælde maaske lidt for sødladne Former, er uimodsagt en af de dygtigste Billedhuggere, Verden har set.

Iblandt den store Samling, der er saa ensartet i Farve og Materiale, saa uendelig mangfoldig i Indhold og Form, bemærker den almindelige Turist først og fremmest de Værker, der er *navnkundige*. I Forhallen f. Eks. den originale Model: Statuen af Fyrst Joseph Poniatowski, der skulde have været opstillet i Warschau i 1832, hvilket Kejser Nicolaus I forbød. I Stedet for skænkede Kejseren Statuen til en General Paskiewicz, der stillede den op paa sit Gods i Rusland. I 1922, altsaa efter omtrent 100 Aars Forløb, havnede Fyrst Poniatowski imidlertid alligevel paa sit Bestemmelsessted, og 1923 blev Statuen under stor Højtidelighed afsløret paa den saksiske Plads i Warschau.

Pave Pius VII med de to kvindelige Figurer, der symboliserer den himmelske Styrke og Visdom, er i Marmor opstillet i Peterskirken i Rom. Ligeledes verdenskendt er den døende Løve, der bløder ud over det franske Kongeskjold. Det er en Afstøbning af det Monument, der i kæmpemæssig Størrelse er udhugget i Klippevæggen ved Luzern til Minde om Schweizerne, der faldt i Revolutionen i Paris 1792. En anden af Thorvaldsens berømte, liggende Løver bærer tydelige Præg af den Publikumsyndest, den har været Genstand for gennem flere Menneskealdre. De udstillede Genstande maa ganske vist ikke berøres, men at det sker i Smug, fremgaar med al ønskelig Tydelighed af denne Dyrestatue, der i storladen Kongepragt hviler paa en forholdsvis lav Sokkel: Majestæten Marmornæse er nemlig slidt skinnende blank af Tusinde kærtegnende Hænder.

Midt i den skønhedsmættede Verden af græske Helte og Gudinder, mellem syngende og spillende Gratier og legende Amoriner med Æbler og Druer findes de henrivende Karakteristiker af Kærligheden: »Amor i Færd med at bede Jupiter om, at Rosen maa blive Blomsternes Dronning«, »Amor bundet hos Gratiern«, »Amor, der forfærdiger et Net til at fange Sjælen i« — og »Amor, der kærtegner den trofaste Hund«. Her staar ogsaa: »Amor optages hos Anacreon«. Dette Værk forfærdigede Thorvaldsen i 1823

efter Anacreontea III's Sang, som ogsaa inspirerede H. C. Andersen til Eventyret om »Den gamle Digter«. I Nærheden finder vi Samlingens allerpopulæreste Relieffer: »Natten« med sine Børn, Døden og Søvnens, og »Dagen«: Morgenrødens Gudinde med Livets Genius.

Mellem Busterne møder man talrige kendte og berømte Træk: f. Eks. Andreas Peter Bernstorff og Byron. Af den store engelske Digter findes ogsaa Modellen til den Marmorstatue, som staar i Trinity College i Cambridge. Kejser Alexander I's Buste blev modelleret af Thorvaldsen i Warschau 1820, og den Afstøbning, der findes paa Musæet, er fundet for nogle Aar siden af den danske Gesandt i en Have i Moskva. Den har oplevet saare meget i den mellemliggende Tid, ogsaa Bolchevikomvæltningen, under hvilken den formentlig er røget ud i Haven; — men mærkværdigvis har den ingen Mên af sin haarde Skæbne.

Nede i Kælderen, som først i de senere Aar er blevet tilgængelig for Publikum, findes Thorvaldsens Ungdomsarbejder og hans righoldige Samlinger af Afstøbninger, Malerier og Akvareller. Her er desuden Musæets Afstøbningssamling, fra hvilken de Besøgende (for en billig Penge) kan købe Afstøbninger af de mange Kunstværker.

En Stue paa første Sal er indrettet som Thorvaldsens daglige Opholdsværelse i hans Bolig paa Charlottenborg, hvor han tilbragte sine sidste Aar. Her er Skrivebordet, Møblerne, der er broderet af københavnske Beundrerinder, og andre Genstande, der var ham kære og nære i Dagliglivet. Paa Væggen hænger et Maleri af Larsens Plads, hvor hans fattige Far arbejdede som Billedskærer. Her staar Bornholmeruret, hvis Kasse var den unge Thorvaldsens første Kunstværk, dør er den ufuldendte Buste af Luther, der blev det sidste. I Montrer ligger Dynger af Ordener, som prydede den verdensberømte Billedhuggers Bryst, og Hædersgaver fra Fyrster, Festalbum og Breve fra store, fremmede Stæder, der kaldte ham deres Æresborger. Man ser hans Tøj, Uniformer og Vaaben, Lommetørklædet, Teaterkikkerten og Frikortet til Hofparkettet i Det kgl. Teater, hvor han døde

CHRISTIANSBORG — KØBENHAVNS SLOT

Bag Thorvaldsens Musæum ligger *Slotskirken*, hvis Hovedportal med Trappen og de joniske Søjler vender ud mod Højbro. Slots-

kirken blev opført samtidig med det første Christiansborg Slot 1733—40, men blev ødelagt samtidig med Slottet ved en stor Brand 1794. Den blev genrejst sammen med Slottet efter Tegning af Arkitekt C. F. Hansen og indviet i 1826 paa Tusindaarsdagen for Kristendommens Indførelse i Danmark. Det Indre er smykket med Friser af Thorvaldsen og Basrelieffer af H. V. Bissen. I den saakaldte Prins Jørgens Gaard mellem Christiansborg, Slotskirken og Thorvaldsens Musæum ligger *Højesterets Bygning*.

Paa Pladsen foran Slottet og Slotskirken staar H. V. Bissens Rytterstatue af Frederik VII, Grundlovens Giver.

Christiansborg, Københavns Slot, har ført en omtumlet Tilværelse. Her midt paa Slotsholmen, paa Byens mest historiske Grund, rejste Absalon i 1167 en lille Fæstning, »Castrum de Hafn«, til Beskyttelse for Fiskerne og Bønderne i dens Nærhed. 1248 blev den plyndret af Lybækkerne. Den blev atter istandsat, men snart ødelagde Fyrst Jaromar af Rügen den, og aldrig saasnart var Murene atter rejst, før Slottet igen blev jævnet med Jorden af Fjendehaand i 1368. Kong Erik genrejste Fæstningen og gjorde den til Rigets Hovedslot. De følgende Konger byggede stadig til, og Christian IV satte Spir paa Borgen. I dette Taarn, Blaataarn, kom hans ulykkelige Datter, Eleonora Christine, der var gift med Forrædderen Corfitz Ulfeldt, til at tilbringe 22 Aar i et mørkt Fangekammer

Christian VI nedrev den gamle Slotsbygning og lagde Grundstenen til Christiansborg i 1733. Men allerede 1794 nedbrændte den til Grunden. Frederik IV genopbyggede Slottet i antik Stil med C. F. Hansen som Arkitekt. Der gik dog ikke mange Aar, saa blev Slottet atter hjemsøgt af Ildens onde Aander. Det brændte i 1884 og kom derefter til at henligge som en sodet Ruin i over 20 Aar. Det nuværende Slot, det tredje Christiansborg, er opført af Arkitekt Thorvald Jørgensen fra 1906—28.

Slottet dækker et Areal af 20,000 Kvadratmeter, og Taarnet er 89,5 Meter højt, 2½ Gang højere end Rundetaarn. Paa Spiret, hvis Skønhed er omdisputabel, har Billedhuggeren Axel Locher udført fire Figurer, der symboliserer Danmarks Hovederhverv. Hovedbygningen og dens to Fløje er i nederste Etage beklædt med 7000 udhuggede Mark- og Søsten, der er skænket af 750 danske Kommuner, de øvrige Etager er af Granit.

Christiansborg er Danmarks Rigsborg og Sædet for Landets

højeste Myndigheder: Rigsdagen (Side 31), Kongen og Højesteret. Midterindgangen fra Slotspladsen hedder Kongeporten, og her er anbragt en Mindetavle til Erindring om Københavns Forsvar i 1659 med Frederik III's Buste, opsat i 1919 paa 250 Aarsdagen for Stormen paa København, der vilde have gjort København til en svensk By, hvis ikke Kongen og Borgerne havde staaet ubrødeligt sammen til Værn mod Fjenden. Tilvenstre i Porten findes Nedgangen til *Absalons Borg*, Ruinerne af det første Københavns Slot og Absalons Brønd, en ti Meter dyb Brønd, der skaffede de første Københavnerne Vand under de mange Belejringer, og som endnu paa Christian IV's Tid leverede Drikkevand til Slottet. Disse underjordiske Ruiner er baade paa Grund af deres Alder og Omfang og deres særegne Beliggenhed enestaaende i Verden.

Kongen og Kongefamilien bor (som nævnt Side 13) paa Amalienborg, men de store Hoffester finder Sted i Repræsentationslokalerne paa Christiansborg, og her giver Kongen offentlig Audiens, i Reglen om Formiddagen to Mandage om Maanedens.

Buegangene bag Christiansborg Slot og *Marmorbroen*, der forbinder det med den øvrige By over Vandet ved Frederiksholms Kanal, stammer fra det første Christiansborg (1733—40) og undgik baade dettes Brand og de senere Ildsvaader. Marmorbroen, der afsluttes med to dekorative Rokokopavilloner, er en af Byens skønneste, og et uhyre yndet Motiv for Malere, Tegnere og Fotografer. Fra dens Sandstenspavilloner udgaar til begge Sider en Række Bygninger, der omslutter en stor Plads, *Ridebanen*, paa hvis Midte Billedhuggerinden Anne Marie Carl-Nielsens Rytterstatue af Christian IX er anbragt. Ved Siden af Ridebanen ligger de kongelige Stalde og Remiser med glas- og lakskinnende Kareter af nyere og ældre Model. Og i Buegangen nærmest Rigsdagen er Opgangen til det gamle kongelige *Hofteater*, hvor nu Teatermusæet findes. Hofteatret blev indrettet i 1742 af den franske Arkitekt N. H. Jardin med Versailles som Mønster og indviet til Teater-tjeneste af Christian VII i 1766. Paa dette historiske Teaters Scene har den stakkels enevældige Sindssygepatient, Chr. VII, selv optraadt som Sultan Orosman, og her har han siddet med sin store Hund i Kongelogen og set paa de franske Komedianter, mens den tyske Diktator, hans Statsminister, Grev Struensee kurtiserede Dronningen, — den unge og livslystne Caroline Mathilde, Georg den III af Englands Søster. Her dansede Grev Struensee

for sidste Gang med sin kongelige Elskerinde paa et Kostumebal, der endte med hans Arrestation og Henrettelse. Her mødte Digteren Johan Ludvig Heiberg sin Tilkommende, Danmarks største Skuespillerinde, Johanne Louise Heiberg, og her forelskede Frederik VII sig i den lille Balletpige, der senere ophøjedes til hans Gemalinde som Grevinde Danner. Her har talrige Teateraspiranter svedt Angstens Sved. Blandt andre selvste H. C. Andersen, der med stor Styrke dokumenterede, at han var umulig som Skuespiller.

Teaterhistorisk Musæum, der nu huses i dette berømmelige Kunsttempel, omfatter over 20,000 Billeder og Genstande, der fortæller om dansk Teaters Udvikling fra Holbergs Tid til vore Dage.

DANMARKS RIGSDAG

Den danske *Rigsdag* bebor den søndre og en Del af Hovedfløjen af Christiansborg Slot. Indgangen findes i *Rigsdagsgaarden*, hvortil man kommer gennem en stor Portal tilvenstre for Slottet eller fra Ridebanen, og hvor man kan faa Adgang til Bygningen. (Side 62). Det er ikke nogen overdaadigt udstyret Parlamentsbygning, men et stilfuldt og jævnt Hjem for det jævne danske Folks lovgivende Forsamling. Rigsdagen har sin egen Badeanstalt, sin egen Restaurant og sit eget Trykkeri. Det er det eneste Parlamentstrykkeri i Verden, der er installeret i selve Parlamentsbygningen. For at forevige den gyldne Ordstrøm, der udgaar fra de folkevalgte Repræsentanter, som skulde være Landets viseste Fædre, er det nødvendigt at sætte ca. 20,000 Sider om Aaret og trykke ca. 5½ Million forskellige Tryksager.

I Fællessalen, hvor der afholdes Fællesmøder af Medlemmer af begge Tingene, Folketinget og Landstinget, dækkes Endevæggen af et stort Freskomaleri af Prof. Oscar Matthiesen, der fremstiller den højtidelige Stund den 5. Juni 1915, hvor Statsminister Zahle overrækker Folketingsformanden Pedersen-Nyskov et Eksempel af Grundloven, som Kongen netop har underskrevet. Folketingssalen, der hæver sig op gennem tre Etager, har samme Maal som Underhussalen i det engelske Parlament. Her samles 149 Medlemmer plus Ministrene om Landets fornemste Talerstol, naar vigtige Begivenheder skal drøftes. Under mindre betydningsfulde Sager glimrer Fler-tallet af Medlemmerne ofte ved deres Fraværelse, og de svagt

besatte, cirkelformede Stolerader gaber — af Tomhed. Formands- og Talerstolen er forfærdiget af Egetræ fra en Stubmølle, der i sin Tid laa i Landsbyen Lendemark ved Stege. Den er skænket af den gamle Folketingsmand Frede Boysen med en Bemærkning om, at en mere passende Anvendelse kunde dette Egetræ ikke finde: »Under dets Krone har de gamle Vikinger færdedes, det er et Stykke af Danmarks Fortid, der drager Nutidens Opmærksomhed mod sig i alle store og vigtige Spørgsmaal, ikke mindst dem, der angaar Danmarks Fremtid.«

Landstingssalen afgiver kun Plads til 46 Medlemmer foruden Ministrene. Den store Hal, Vandrehallen, der forbinder Folketingssalen og Landstingssalen, er Midtpunktet for Rigsdagens Liv. Her færdes Politikere af alle Partier, her flyver Rygterne, og her planlægges store Ting. I Vandrehallen har Politikerne for Øje en Række danske Valgsprog, hvori vore Forfædres Visdom er udkrystalliseret: »Ungdommen bebuder Manden, ligesom Morgen Dagen«. — Dette og talrige andre Fyndsprog har Rasmus Larsen malet over Panelet rundt om hele den store Vandrehal. Af de andre Sentenser med tilhørende Dyrebilleder, som særlig henvender sig til Parlamentarikerne, er endvidere den lovende Opmuntring, at »Tit har veltalende Tunge vundet mere end draget Sværd« — samt følgende praktiske Anvisning paa, hvorledes man naar til Stigens øverste Trin: »Den, der forstaar Fuglenes Sprog, kan blive Minister«. For at hverken mandlige eller kvindelige Parlamentarikere dog skal lade sig forlede til at tro, at det ene og alene kommer an paa at røre Tungen, findes der ogsaa mellem Vandrehallens Skriftsprog den Oplysning, at ligesom »Ikke enhver Hane, der galer, melder ny Dag« — saaledes gælder det at »Ikke enhver Høne, der kagler, lægger Æg«.

I Hallen udenfor Folketingssalen ses Harald Slott-Møllers Billede af et Møde i den internationale Kommission for Slesvig. Det er købt af Rigsdagen i Anledning af Genforeningen med Sønderjylland. Overfor den store Marmorkamin i Hallens Midte staar et Sølvskrin, som gemmer et kaligraferet Eksemplar af Danmarks Riges Grundlov af 5. Juni 1915.

Rigsdagssamlingen strækker sig over 6—7 Maaneder og begynder den første Tirsdag i Oktober. Landstingets Møder begynder almindeligvis Kl. 13½, Folketingets Kl. 13. Enhver har Lov til at overvære Dagens Møder i Tilhørerlojerne, men maa forud

henvende sig til Rigsdagsbetjentene om Adgangskort. Tilhørerne har dog ikke Lov til hverken at give deres Bifald eller Mishag tilkende. Sker det, lyder Formandens irettesættende Klokke og manende Røst. Kommunerne har nogle Gange demonstreret ved ikke at efterkomme denne Formaning eller ved at kaste Agitationsplakater ned i Hovedet paa Folketingsmedlemmerne, en Gang er der endog affyret et Pistolskud; men Urostifterne er hurtigt blevet fjernet af de civile Statsbetjente, som sidder rundt mellem de andre Tilhørere, og endnu er det ikke lykkedes at bringe den danske Rigsdag ud af den aandelige Ligevægt, som er dens Særkende fremfor andre Landes Parlamenter.

Ved 16-Tiden er Møderne forbi, og en Del af Rigsdagsmændene iler til Restauranten, det tredje Ting, hvis populære Navn er »Snapstinget«. Ministrene har en særlig Afdeling i Restauranten, men foretrækker i Reglen det mere befolkede, egentlige Snapsting for den fornemme, men kedelige Tilbagetrukthed. Turister har Adgang til Snapstingets Palmehave og har her Lejlighed til at se de politiske Koryfæer paa nært Hold — uden Gitter.

SLOTSHOLMENS ANDRE BYGNINGER

Ved Siden af Christiansborg, med en stor vaabensmykket Frontspice vendende ud mod Frederik VII's Monument, ligger *Ministerialbygningerne*. De strækker sig ned ad Slotsholmsgade bag Børsen og afgiver ogsaa Plads for Finanshovedkassen. Imellem Ministerialbygningerne og Rigsdagsgaarden ligger *Rigsarkivet*, Buegangene, der fører ind til det Kgl. Biblioteks Have, Proviantgaarden og Tøjhuset.

Det Kgl. Biblioteks Have er et henrivende lille Anlæg, der med sine grønne Buskads, kurrerende Duer og sit store Vandbassin danner en liflig Oase midt i Slotsholmens Stenørken. Her sidder læsende og stiltfærdigt samtalende Mennesker paa Bænkene, mens Guldfiskene glimter i Vandbassinet og Fuglene hviler sig paa Nakken af (Hasselriis' Statue af) den æstetisk-filosofisk-religiøse Søren Kierkegaard. *Det kgl. Bibliotek* mellem Haven og Kristiansgade, er Nordens største Bogsamling. Biblioteket er grundlagt af Frederik III og omfatter over 850,000 Bind, 30,000 Haandskrifter, foruden en Mængde Musik, Billeder o. s. v. I Hallen paa første Sal ligger en Læsesal med et Haandbibliotek paa 4500 Bind, hvortil

alle har Adgang. I Vestibulen udenfor afholdes forskellige Udstillinger af litterær Art, hvortil enhver ligeledes har gratis Adgang. Biblioteksbygningen er opført 1898—1906 af Prof. Hans I. Holm og er meget smukt indrettet. Paa Trappegangen findes et mægtigt Relief forestillende Bagstavnen af et Skib, som blev fundet indhugget i Klippen ved Lindos under de Udgravninger, Carlsbergfondet (Carlsbergbryggeriernes videnskabelige Fond) har ladet foretage paa Rhodos.

Den ene af de store røde Bygninger, der omslutter Bibliotekshaven, er *Tøjhuset*, opført af Christian IV 1598—1604. Kun Underrummet er imidlertid bevaret uforandret gennem Tiderne. Det bestaar af en Række prægtige og vældige Hvælvinger, der tilfulde stod deres Prøve, da Tøjhuset brændte i 1647, idet de overliggende Etager og de tre Lofter under det massive Blytag styrtede ned over dem uden at knuse dem. Tøjhuset rummer *Den historiske Vaabensamling*, et broget og morsomt Musæum, der viser Krigs væsenets Udvikling i ældre Tider. Der er Kanoner fra før 1500 og baade Skydevaaben, Rustninger, Uniformer og Faner fra senere Sekler. Gadeforbindelsen fra Rigsdagsgaarden med Christiansborg til Kanalen hedder *Tøjhusgade*. Følger man den, kommer man til et ejendommeligt og gammelt Havneparti, der domineres af det mægtige Tag paa Christian IV's *Kongens Bryghus*. Gaar man forbi Kongens Bryghus, kommer man til Kristiansgade, der fører ud til Slotsholmsgade. Her ligger *Børsen*. (Side 62).

Den Dag i Dag har Danmarks Storhandel sit Centrum i Landets eneste Børs, der har tilhuse i Børsbygningen ved Christiansborg mellem Slotsholmsgade og Børsgade, og som er opført i 1619—40 af Kong Christian IV. Børsen er Byens ejendommeligste Bygning med sine sirligt pyntede Mure i nederlandsk Renæssance og det fantasifulde irgrønne Taarn, der er dannet af fire Lindorme, der stikker de sammenslyngede Haler i Vejret.

Ved Siden af Børsen ligger Privatbanken, og derefter kommer *Knippelsbro*, den pudsige gammeldags Klaphro, der forbinder Amager med Byen og standser hele Trafiken, naar et Skib gaar gennem Inderhavnen.

CHRISTIANSHAVN — HOLLAND I KØBENHAVN

Til *Amager* og Bydelen *Christianshavn* kan man komme via Knippelsbro fra Raadhuspladsen med Sporvognslinjerne 2 og 8.

Christianshavn er en Kanalby med gamle Huse og minder derfor om Holland. Men Christianshavn og Amager har ogsaa direkte Tilknytning til Holland, idet en stor Del af Beboerne stammer fra Nederlandene. Kong Christian II indkaldte en Del hollandske Bønder og Søfolk og gav dem Øen Amager til Ejendom, for at de skulde slaa sig ned der og ved deres Viden fremme Havekulturen. Indtil for 100 Aar siden har disse Beboere beholdt det hollandske Særpræg, og det kommer endnu den Dag i Dag til Syne ved mange forskellige Lejligheder.

Christianshavns Kanaler frembyder en Rigdom af maleriske Billeder, og det gamle Voldterræn, der afslutter Byen mod Amagersiden, danner en afvekslende og idyllisk Promenade. Mod Nord gaar Byen over i *Orlogsværftet*, der er anlagt paa en Række Smaaber. Den nordligste af disse Øer er Nyholm. Her ligger den gamle Hovedvagt, der er opført 1744 og forsynet med et ejendommeligt Taarn, hvis Top bestaar af en Kongekrone. Dette Taarn og den gamle Mastekran fra 1745, der ligger lige i Nærheden, ses tydeligt fra Langelinie, der ligger paa den anden Side af Vandet.

I Prinsessegade paa Christianshavn ligger *Vor Frelzers Kirke*, hvis 93 Meter høje Taarn kan ses helt inde fra Byen. Det er en Korskirke, opført af Lambert von Haven 1682—96. Spiret stammer dog først fra 1747—52 og er tegnet af L. Thurah med Spiralgangen fra Sapienza-Kirken i Rom som Forbillede. Ad en udvendig Sneglegang kommer man op til Taarnets Spids. Her staar en højst ejendommelig 3 Meter høj Figur af Frelseren paa en Kugle. Kirkens Alter og Taarnuret, der stammer fra 1699, er meget seværdige. Frederik IV's Gemalinde til venstre Haand, Grevinde Viereck og hendes (og Kongens) Søn, Frederik Gyldenløve, er bisat under Frelserkirkens Orgel.

I *Store Magleby* eller Hollænderbyen ude paa Amager, hvortil man kommer med Rutebil eller med Toget fra Amagerbro Station, ligger *Amagermusæet*. Dette Musæum, der er indrettet i en gammel Gaard, er udstyret som Bolig for en Amagerfamilie i det 18ende Aarhundrede og viser tillige Amagers hollandske Slægtsskab.

OMKRING DANTES PLADS

Fra Raadhuspladsen er der kun et Par Minutters Gang til *Dantes Plads*, hvor Glyptoteket ligger. De følger *Vester Boulevard*

mellem Industribygningen og Raadhushaven, forbi Hovedbrandstationen, tilvenstre, og Tivolis Bagside, tilhøjre. Dantes Plads har sit Navn efter *Dante-Søjlen*, en romersk Antik, der er skænket København af Byen Rom, og som bærer en Portrætmedaillon af Dante, en Gave fra Byen Firenze. Paa Søjleens Top staar Poesiens Genius, modelleret af Prof. E. Utzon Frank. Selve Italiens Konge, Victor Emanuel, har nedlagt Grundstenen til dette Monument i 1922. Paa Dantes Plads ligger flere statelige Bygninger, f. Eks. Det kgl. danske Musikkonservatorium og Videnskabernes Selskabs Bygning, men først og fremmest *Ny Carlsberg Glyptoteket*. Det er oprettet i 1882 af den store danske Mæcen, Brygger Carl Jacobsen og Hustru, og er et af de største og mest bemærkelsesværdige Skulpturmuseer i Verden. Kunstværkerne er fordelt i den forreste Del af Bygningen af Arkitekt I. V. Dahlerup og i den nye Tilbygning af Arkitekt H. Kampmann. Den ældre Bygning indeholder hovedsagelig dansk og fransk Billedhuggerkunst og er for den franske Afdelings Vedkommende den mest komplette Samling uden for Frankrig. Den nyere Bygning huser antike, ægyptiske og græsk-romerske Kunstværker og en Palmyrasamling, der ikke finder sin Lige. Forbindelsen mellem de to Afdelinger dannes af en vidunderlig Vinterhave, i hvis Midte Kai Nielsens overdaadigt frodige »Vandmoder« hviler med alle sine dejlige Børn.

Mellem Glyptoteket og Tivoli gaar *Tietgensgade*, der fører op til Bernstorffsgade, paa hvis Hjørne *Centralpostbygningen* ligger. Overfor Centralpostbygningens Sidelænge i Bernstorffsgade ligger *Folkeregistret*, hvor enhver, der tager fast Ophold i København, skal melde sig inden 5 Dage. Videre i samme Retning fører Bernstorffsgade til *Polititorvet*, hvor Politigaarden ligger. Paa den modsatte Side af Tietgensgade gaar Bernstorffsgade mellem Tivoli og Københavns Hovedbanegaard ud til Vesterbros Passage.

Paa den anden Side Glyptoteket gaar Niels Brocksgade, der fører fra Dantes Plads til Polititorvet. Her ligger *Politigaarden*, opført af Arkitekterne Hack Kampmann, Holger Jacobsen og Aage Rafn i 1924 i den moderne, klassisk prægede Stil, der her i Danmark har afløst den nationalt-romantiske, Nyropske Stil, som Raadhuset er et Eksempel paa. Bygningen har kostet ikke mindre end 11½ Mill. Kroner og er Hovedsædet for det københavnske Politi. Den store Søjlegård er overordentlig smuk, og man bør bese Politigaarden herinde fra for at kunne bedømme dens Arkitektur. Paa Politigaarden

findes en Mindetavle for en verdenskendt københavnsk Politimester, Ole Rømer (1644—1710), der i sin Fritid fandt ud af Lysets Hastighed. En Statue af denne Danmarks første Ingeniør staar foran Polyteknisk Lærestalt ved Sølvtorvet. Paa Politigaarden findes *Paskontoret* og et *Kontor for fundne Sager*. Her henvender man sig, hvis man har tabt noget paa Gaden.

Overfor Glyptoteket udgaar fra Dantes Plads *Stormgade*, der tværs over Vestervoldgade fører til *Frederiksholms Kanal*. Paa Hjørnet af Frederiksholms Kanal og Stormgade ligger *Prinsens Palæ*, der er opført 1743—44 af Eigtved, til Bolig for Landets Kronprinser. Christian VI og Frederik V har boet der, før de blev Konger. Senere blev det benyttet som Fribolig for højere Embedsmænd, men fra Midten af det 19de Aarhundrede er Prinsens Palæ anvendt som *Nationalmuseum*. De tilstødende nyere Bygninger blev taget med i Brug, efterhaanden som Samlingerne udvidedes, men blev i 1930 nedrevet, for at en omfattende Udvidelse og Ombygning kunde finde Sted.

NATIONALMUSÆET

Nationalmusæet bestaar først og fremmest af en dansk Samling: Oldsager fra Runestenene til Pilespidserne, fra Jernøksernes til de guldprydede Sværds Tid, gamle Lurer, Relikvier, Drikkekar, Senge og Gobeliner, der vidner om vore Forfædres Levevis og Tankesæt. Desuden af Antiksamlingen, Møntsamlingen og den Etnografiske Samling.

Paa Grund af Ombygningen vil Nationalmusæet være delvis lukket det første Par Aar. Kun den *Etnografiske Samling* vil være tilgængelig hele Tiden. Denne Samling er imidlertid ogsaa enestaaende i sin Art. Den er paabegyndt paa et Tidspunkt, da Begrebet Etnografi var ganske ukendt i andre Lande, og den er udviklet gennem Tiderne, saaledes at den vel ikke i Omfang staar paa Højde med de største i Udlandet, men kvalitativt indtager en særdeles smuk Position. Her er adskillige Genstande, som ikke findes noget andet Sted.

Et af de ældste Musæer i Verden blev oprettet af den danske Læge Ole Worm omkring 1623. Den store Læge, der ogsaa var Professor i baade Græsk og Fysik, samlede med en tilsvarende Alsidighed ind til sit Musæum, og det blev fra Aar til Aar mere

righoldigt. Her var kunstfærdige Ting fra fjerne Lande, Sten, Tæpper, Vaaben og Dyr, men her var ogsaa Rariteter som »en Kølle af Valbirk, voxen noget lig den Kølle, Hercules afmales med. En Busk Haar med Huden ved, som en haver revet af en andens Hovede i Vrede. Et Æg, som siges en Kvinde at have født . . .« og flere saare seværdige, men lidet »videnskabelige« Kuriositeter. I Tidens Løb overgik kostbare Genstande fra Kongernes Privatsamlinger til Musæet, og en Del af Ragelset blev sorteret fra. Gennem Indsamlinger i de danske Kolonier paa Guineakysten og navnlig efter »Galatheas« Jordomsejling 1845—47 blev Samlingen udvidet, og da den 1849 flyttedes til Prinsens Palæ, var det den største i sin Art. Ganske særlig velforsynet er den Etnografiske Samling med Genstande, der giver Oplysning om Eskimoernes Liv. Mellem Genstandene fra de ældste Tider er der et Maleri, der forestiller fire Grønlændere, som Danell i 1664 bragte med hjem til Frederik III. fra den fjerne Koloni. Manden døde undervejs, men de tre Kvinder ankom i god Behold og blev af Kongen betragtet som sjældent værdifulde Musæumsgenstande. Han fik dem sendt til Flensborg, hvor han havde taget Ophold p. Gr. af Pesten, og senere udlaantes de til Kongens Svoger i Gottorp, »fordi ogsaa han havde synderlig Lyst til at se, hvad Gud og Naturen frembringer og avler paa saa fjernt beliggende Steder.«

Den Etnografiske Samling lærer den Besøgende mangt og meget om Folk og Skikke, der staar os og vort Dagligliv saa uendeligt fjernt baade aandeligt og rent afstandsmæssigt. Hver Genstand fortæller om Folkeslagenes Levevis, om Kampen med Naturen og Stoffet under vekslende Former under vekslende Himmelstrøg. Sydlændingenes ringe Fornødenheder er udtrykt gennem de primitive Redskaber og lette Stoffer, Nordboernes haarde Kamp for Tilværelsen gennem Beskyttelsesmidler mod Vejrligets Barskhed. Mens Negerkonens Barn kan sprælle i et florlet Gevandt eller i paradisisk Nøgenhed, maa Lappens Datter indespæres i den renskindsforede Trævugge, og Polareskimoen klæder sig i en misundelsesværdig Dragt af Ren- og Isbjørneskind med en fyldig Rævehale om Hættens Aabning for Ansigtet. Mellem de primitive Folkeslags forskellige Beklædningsgenstande ejer den etnografiske Samling det eneste Eksempel i Verden af en grønlandsk Springpels. Det er en lukket Dragt af olieret Sælskinnd med

kun to Aabninger, en til Ansigtet og en paa Brystet til at krybe ind i Dragten igennem. I sin Tid har Grønlænderne brugt saadanne Dragter, naar de flænsede Hval ude paa Havet og hvert Øjeblik risikerede at falde i Vandet og drukne. Springelsen blev nemlig snøret sammen og opblæst med Luft, saa dens Bærer ikke kunde gaa til Bunds.

VESTERBRO — DEN LETTE MUSES HJEMSTED

Et Flertal af de Templer, hvori den lette Muse dyrkes, ligger i *Vesterbros Passage*, der som før nævnt udgaar fra Raadhuspladsen mellem Industrikafeen og Kafe Paraplyen. Stiller man sig paa Raadhuspladsen med Ryggen mod Strøget og Raadhuset paa venstre Haand, ser man ned gennem denne Passage, som mere end nogen anden bestræber sig paa at tiltrække sig Turistens Opmærksomhed og vække hans Behag. Her er Udstillinger, Rejsebureauer, Teatre, Restauranter, Reklamer, Farver, Musik, Dans, — og saa det uforlignelige Tivoli.

I *Industribygningen* forrest tilvenstre i Vesterbros Passage afholdes store Udstillinger af forskellig Art, i det lille *Apollo-teater* ved Siden af, hvis Façade er smykket med Kæmpefotografier af mer og mindre sindssvagt udseende Mænd og yndige, smilende Kvinder, opføres muntre Revyer eller internationale Rabalderfarcer. Lige overfor i Komplekset *National-Scala*, Nord-europas største Restaurant, serveres Forfriskninger, Øl, Mad og Vin til jævne Priser ovenikøbet med gratis Musik, Sang og Artistoptræden til. Udfør Axeltorvet, — hvor *Cirkus* og Byens største Biograf, *Paladsteatret*, ligger, — findes Indgangen til Tivolis Lysthavn.

Tivoli er grundlagt i 1843 af Kaptajn Georg Carstensen, og har altid været det Forlystelsessted, der stod Københavnernes Hjerter nærmest. Udlændinge, der har besøgt den muntre og hyggelige Have, plejer ogsaa at erklære, at dens Mage ikke findes noget Sted i Verden. Den er et Udtryk for noget specielt dansk: Her færdes Børn og Voksne, grebet af samme naive Glæde, her kommer fattig og rig, Arbejdere og kongelige Personer, her er noget for enhver Smag, kun ikke for den helt daarlige. Her er Gasballoner og skønne Blomster, Skydebaner og Symfonikoncerter, her optræder Verdens stærkeste Mænd og Verdens største Sangerinder, her er Restauranter, der ekscellerer i Hummer og

Kaviar og andre beregnet paa medbragt Mad — alt sammen indenfor den samme gammeldags-pudsige Ramme med friserede Anlæg, næsten altfor idylliske Panoramaer, Springvand og Lejetøjshuse i Kæmpeformat, illuminerede kinesiske Taarne, mauriske Kupler og slanke Minareter.

Her som paa mange andre Steder i vort Land sporer De H. C. Andersens Aand. Netop saaledes vilde denne genialt-enfoldige Eventyrfortæller have digtet en Have til Fryd for sig og sine Venner, ogsaa han vilde have udrustet en Garde med Skindhuer og røde Uniformer, akkurat ligesom den rigtige, men kun bestaaende af smaa Drengene. Og havde hans vældige Fødder tilladt det, vilde han sikkert gerne selv være steget ind i den bitte gyldne Karet med de hvide Dværgheste, hvor enhver lille Tivoligæst for en Stund kan faa Lov til at føle sig som Prins eller Prinsesse.

Foran Tivoli langs Vesterbros Passage ligger *Wivex*, en af Verdens største og eleganteste Restauranter, men paa Grund af sin Kæmpeomsætning ikke overdreven dyr. Her kommer alle, her er Fest og Farver. Man danser, drikker og spiser ypperligt, mens Europas bedste Danseorkestre spiller. En Fløj af *Wivex* gaar langs *Bernstorffsgade*, der fører til *Hovedbanegaardens* Ankomstside og til *Centralpostbygningen*. Lige om Hjørnet efter *Wivex* følger Restauranten *Bræddehytten* med sit borgerligt solide Kødkøkken, og derefter kommer *Nimb* med det franske Køkken, Københavns mest eksklusive Restaurant, — det eneste Sted i Byen, hvor det er en Regel, at Gæsterne bærer Aftendress til Diner'en og Souper'en. Bagsiden af alle disse tre Restauranter vender ud mod Tivoli.

Længere nede ad Vesterbros Passage staar en Søjle midt i Trafiken. Det er *Frihedsstøtten*, tegnet af Nic. Abildgaard og rejst i 1797 til Minde om Bondens Frigørelse. Det er et af Byens ældste Monumenter, og tilhøjre for det ligger en af Byens største og mest moderne Forretningsbygninger, *Vesterport*, med store Magasiner, Masser af Kontorer, et Udstillingslokale, den store Restaurant *Ritz*, det intime dansk-franske Spisested *Hos Kølle* og en Automatkafé. Paa den modsatte Side ses *Hovedbanegaardens* Façade, Ankomstsiden, og foran den den aabne Grav, gennem hvilken Togene kører ind under Byen til Nørreport og Østerbro Station og videre ud i Lyset op gennem Nordsjælland.

Ved Vesterport gaar Vesterbros Passage over i *Vesterbrogade*,

en flot og travl Forretningsaaere med mange Lys, store Butikker og flere populære Hoteller. Sidegaderne herfra hører til Byens tættest befolkede. Adskillige af dem rummer flere Mennesker end mangen dansk Købstad, og de fleste er fattige og mørke; — men København er saa lykkelig en By, at der er flere Smil i dens mørke Gader end i andre Hovedstæders Fattigkvarterer.

Paa højre Side af Vesterbrogade ligger den store moderne Danserrestaurant *Valencia*, et broget Forlystelsespalads, hvor to Orkestre skiftevis spiller, og hvor Gulvet hele Tiden er besat skiftevis af dansende Gæster og af optrædende Artister. Kort efter *Valencia* udvider Gaden sig til *Vesterbros Torv*. Forude lokker *Skydebanen* med liflige gastronomiske Nydelser, tilhøjre byder *Det ny Teater* paa letfordøjelig aandelig Føde, afpasset efter Middelstandens kunstneriske Fatteevne, og tilvenstre maner *Eliaskirkens* elektrisk belyste, mod det Høje pegende Taarne paa kraftig Vis til Eftertanke. *Det kongelige Københavnske Skydeselskabs Bygning* ligger kun et Par Skridt fra Torvet. Den er Hjemstedet for Københavns ældste Forening, Skydeselskabet, der er stiftet i det 14de Aarhundrede, og som bl. a. tæller Kongen og Kronprinsen som Medlemmer. Den intime Restaurant *Skydebanen* i Skydeselskabets Hus, er tilgængelig ogsaa for Ikke-Medlemmer. Det er en særdeles hyggelig og eksklusiv Restaurant i samme Klasse som *Nimb*.

Kort efter deler Færdselsaaeren sig, Vesterbrogade fortsættes med en Drejning tilvenstre ud mod Zoologisk Have, tilhøjre fører *Frederiksberg Alle* mod Parken, *Frederiksberg Have*. I *Frederiksberg Alle*, der har Karakteren af en flot Boulevard, findes flere Restauranter, *Kafe Osborne*, *St. Thomas* og *Broholm*. Tilvenstre midt i Alleen ligger det lille intime *Betty Nansen-Teater*, hvor der undertiden ydes dramatisk Kunst af høj Rang. For Enden af Alleen ved *Frederiksberg Runddel* ligger *Fønix-Teatret*, som har mindre pretentjose Ambitioner, men ofte giver vittige Revyer eller uskyldige Operetter.

DET HYGGEIGE FREDERIKSBERG

Skønt det er umuligt at faa Øje paa Grænsen, er *Frederiksberg* dog en selvstændig Kommune, — misundt af Københavnerne for sin lave Skatteprocent. København har udvidet sig saa voldsomt,

at den helt omklammer Frederiksberg, den lykkelige Oase med dens 106000 Indbyggere. For en overfladisk — men altsaa ikke økonomisk — Betragtning er de to Byer ét, og naar denne Lillebror i store Brørs Arme medregnes, er Storkøbenhavns Indbyggerantal over 800000.

Frederiksberg er en velhavende og velklædt Bydel med mange velholdte Haver og Villaer og mange Pastor Emeritus'er paa de stille Veje — og saa har den Lorry og Frederiksberg Have.

Hvis De vil til *Lorry* eller i Frederiksberg Have — eller i Zoologisk Have, tager De med Omnibilen (Linje 11) fra Raadhuspladsen ud gennem Frederiksberg Alle og staar af paa Runddelen. Indgangen til Frederiksberghaven er lige midt for Pladsen.

Tilhøjre fra Frederiksberg Runddel udgaar Allegade med gamle Huse og gamle sværstammede Træer. Her ligger Etablissemmentet *Lorry*, der drives (af samme Direktion som National-Scala i Vesterbros Passage) under Devisen »festlig, folkelig og fornøjelig«. Det er opkaldt efter Stifteren, Lorry Fejlberg og er ægte *frederiksborgsk*: paa én Gang landligt og storstadsmæssigt.

I Haven er der en stor Friluftsrestaurant med Musik om Sommeren, i de gamle Bygninger bagved er indrettet en kæmpemæssig folkelig Restaurant, *Landsbyen*, med smaa Priser, men et vældigt Musik- og Varietéprogram, — skønt Adgangen er gratis. Desuden findes her en Kunstner-Kabarat af en vis Lødighed, *Riddersalen*, og en intimere, særpræget Restaurant, *Drachmann-Kroen*. Denne Restaurant er med sine dunkle Farver, sit sværtede Bjælkeloft og sin aabne Kamin en kunstnerisk Efterligning af en gammel dansk Landevejskro og et ejendommeligt Mindesmærke for den store danske Lyriker, Holger Drachmann, der for en god Menneskealder siden færdedes i en Sangerindeknejsje »Operetten« paa dette Sted, tømte vældige Pokaler og forelskede sig i en af Syngepigerne, Edith. Direktøren for Kunstakademiet, Professor Aksel Jørgensen har smykket Væggene i Drachmann-Kroen med Billeder, der skildrer Episoder fra Digterens bevægede Liv.

Til *Lorry* hører desuden en Sal med Billeder af de store Skikkelser fra den danske Digtningens Guldalder. De ærværdige Herre med de stive Halsbind paa *Guldaldersalens* Vægge beskuer — formentlig med nogen Undren — hver Aften de glade Sammenkomster, der afholdes af Natklubben, »Frederiksberg Klub«, hvis

Medlemmer beskæftiger sig ulige mere med Cocktails og Dans end egentlig med Poesi.

Paa Runddelen tilvenstre for Porten til Frederiksberg Have ligger Indgangen til *Det kgl. Haveselskabs Have*, et ualmindelig smukt Mønsteranlæg.

Indenfor de vasesmykkede Portpiller i *Frederiksberg Have* staar H. V. Bissens vellignende Portrætstatue af Frederik VI, den folkekære Monark, som, tiljublest af underdanige Undersaatter, bidrog til Byens beskedne Søndagsforøjelser for godt et Hundrede Aar siden ved at sejle i baldakinoverdækket Robaad gennem Havens Kanal og drikke Te i den kinesiske Pavillon paa den lille kunstige Ø. Tæt ved Statuen ligger et gammelt Konditori, *Josty*, længere borte oppe paa en Høj skimtes de gule Mure af Frederik IV's Slot, *Frederiksberg Slot*, som nu anvendes til Officers-skole.

Mellem de kæmpemæssige gamle Træer fører en Sti gennem Haven til det saakaldte *Apistempel*, der er opført i 1794 efter Tegning af Nic. Abildgaard, og som nu bruges som Indgangsport til Zoologisk Have.

Den zoologiske Have rummer en meget righoldig Repræsentation af nordiske Dyrearter og mange sjældne Eksemplarer fra alle Dele af Kloden. Aberne bevæger sig frit i en stor Grotte med høje Klipper, og endog Elefanterne kan ses, uden at det sker med et Fængselsgitter som forstyrrende Mellemlid. Dyrene synes i det hele at befinde sig vel og viser sig oftere end almindeligt i zoologiske Haver villige til at sætte Arvtagere til dette Velvære ind i Verden.

Til Afveksling fra Samværet med Dyrene kan man besøge *Udsigtstaarnet* eller Restaurationen eller — om Sommeren — lytte til et udmærket Promenade-Orkester. Platformen paa den zoologiske Haves Udsigtstaarn er 10 Meter højere end Raadhustaaarnet og giver en enestaaende Udsigt. Paa Sydsiden af Taarnet ligger Roskildevej og Søndermarkens vuggende Trætøppe, længere borte kommer Forstaden Valby og den forgyldte Engel paa Jesuskirkens Spir. Mod Vest ligger Solbjerg Kirkegaard, Damhussøens blanke Spejl og i det fjerne skimtes Roskilde-Domens Tvillingetaarne. Mod Nordvest ses Brønshøj (hvortil Linje 2 kører fra Raadhuspladsen) med den hypermoderne Rækkehusbebyggelse. Helt mod Nord tegner *Grundtvigskirken* sin vældige Sil-

huet mod Himlen, et Vartegn med en dyb arkitektonisk Symbolik. Lige nedenfor Frederiksberg Bakke ligger Kvarteret Vesterbro. Foran tilhøje ses *Carlsberg Bryggerierne*, bemærkelsesværdige ved deres Størrelse, deres tekniske Fuldkommenhed — og ved, at deres Overskud i Følge de tidligere Ejeres, Brygger Dr. J. C. Jacobsen og hans Fars, Carl Jacobsens Vilje udelukkende anvendes til videnskabelige og kunstneriske Formaal. Bagved ligger Byen med de skønne Taarne. Ved Hjælp af Tavler med Sigtelinjer kan man aflæse Navnene paa alle de fremtrædende Bygninger, man ser, og saaledes danne sig et fuldendt Overblik over **København**.

HVOR MAN SKAL BO

Byens bedste Hoteller: (Ersten Ranges).

Hotel d'Angleterre, Kongens Nytorv 34 (Telf. 95). Fornemt, internationalt Hotel. (Se Side 10).

Hotel Phønix, Bredgade 37 (Telf. 114). Stilfuldt. Gammeldags Hygge.

Hotel Dagmar, Vester Boulevard 12 (Telf. 615) Roligt, gammeldags.

Palace-Hotel, Raadhusplads 57, (Telf. 4050). Moderne (Se Side 6).

Hotel Terminus, v/ Hovedbanegaarden. (Telf. 9262). Moderne.

Mindre, 1ste Kl.s Hoteller: (Gut-bürgerliche Hotels).

Hotel Cosmopolite, Kongens Nytorv, Indg. St. Kongensgade 1. (Telf. 80).

Hotel Kongen af Danmark, Holmens Kanal 15. (Telf. 174).

Turisthotellet, Vester Boulevard 8. (Telf. 1862).

Hotel Kong Frederik, Vestervoldgade 25—27. (Telf. 5902).

Hotel Hafnia, Vestervoldgade 23. (Telf. 4046).

Parkhotellet, Jarmersplads 3. (Telf. 11711).

Centralhotellet, Raadhuspladsen 16. (Telf. 2223).

Grand Hotel København, Vesterbrogade 9. (Telf. 3600).

Webers Hotel, Vesterbrogade 11. (Telf. 1432).

Hotel Nordland, Vesterbrogade 22. (Telf. 3200).

Savoy Hotel, Vesterbrogade 34. (Telf. 4073).

Jernbanhotellet, Jernbanegade 7. (Telf. 8015).

Billigere Hoteller: (Für einfache Ansprüche).

Raadhushotellet, Lavendelstræde 15. (Telf. 6211).

Hotel Tre Hjorter, Vestergade 12. (Telf. 1109).

Hotel du Nord, Helgolandsgade 12. (Telf. 15413).

Hotel Berglund, Helgolandsgade 12. (Telf. 1662).

Thomsens Hotel, Colbjørnsensgade 9. (Telf. Vester 4249).

Centralbanehotellet, Halmtorvet 14. (Telf. 12551).

Hotel Dania, Nyhavn 59—61. (Telf. 9622).

Hotel Alba, Bredgade 65. (Telf. Palæ 3765).

Hotel St. Anna, St. Annæplads 12. (Telf. 9761).

Højskolehoteller:

Hotel Danevirke, Studiestræde 38. (Telf. 7741).

Hotel Højskolehjemmet, Nørrevoldgade 24. (Telf. 12191).

Damehoteller:

Damehotellet, Gl. Mønt 1. (Telf. 15301).

Det nye Damehotel, Dr. Tværgade 40. (Telf. 10040).

Missionshoteller:

Missionshotellet, Løngangsstræde 27. (Telf. 6570).

Bahns Missionshotel, Badstuestræde 9. (Telf. 537).

Missionshotellet Bethania, Reverdilsgade 5. (Telf. 6867).

Missionshotellet Frydenlund, Gl. Kongevej 176. (Telf. 8384).

Missionshotellet Hebron, Helgolandsgade 4. (Telf. 6906).

Missionshotellets Annex, Vestervoldgade 89. (Telf. 11773).

Missionshotellet Westend, Helgolandsgade 3. (Telf. 11294).

Missionshotellet Ansgar, Colbjørnsensgade 29. (Telf. 2196).

Pensionater: (For længere Tids Ophold).

Pension Berg, Kleinsgade 1 ved Forum. (Telf. 9584).

Pension Brier, Strandvej 97. (Telf. Ryvang 1623).

Pension Gotha (I. Mortens), Gothersgade 129. (Telf. 13651).

Pension Gyldenrock-Walleen, Frederiksgade 19.

Pension C. Jørgensen, Frederiksberg Allé 19 A. (Telf. Vester 7363).

Pension Lang, St. Strandstræde 14.

Pension Larsen, Raadhuspladsen 14. (Telf. 12165).
Pension Sastrup, Vesterbrogade 2 A, 3 Sal. (Telf. 8150).
Pension Thing-Simonsen, Nørrevoldgade 21. (Telf. Byen 3347).
Pension Thune, Hovedvagtsgade 2 (Hj. af Kongens Nytorv), (Telf. 7051).
Hotel-Pension Westergaard, Amagerbrogade 29. (Telf. Amager 5270).

Hoteller og Pensionater udenfor København:

Hotel Hellerup Klub, Strandvej 203. (Telf. Helrup 3216).
Bellevue Strandhotel, Klampenborg.
Skodsborg Søbad, Skodsborg (til 31. August).
Hotel Øresund, Skodsborg.
Strandhotellet, Dragør.
Dragør Badehotel, Dragør.
Pension Prøvestenen, Espergærde.
Pension Villa Carlo, Hellebæk.
Jernbanehotellet, Helsingør.
Marienlyst Kur- og Søbad ved Helsingør.
Missionshotellet, Helsingør.
Hotel Øresund, Helsingør.
Pension Friis, Hornbæk.
Pension Hornbækhus, Hornbæk.
Pension Sandagerhus pr. Saunte, ved Hornbæk.
Pension Solhøj, Hornbæk.
Hulerød Badehotel, pr. Dronningmølle.
Gilleleje Badehotel.
Gilleleje Kro.

HVOR MAN SKAL SPISE

Man spiser godt i Danmark. Det gælder baade for de dyreste og de billigste Restauranter. Paa de store Restauranter med det internationale Tilsnit som *Wivex* og *Angleterre* finder De praktisk talt alt, hvad Hjertet kan begære, baade i Retning af Mad og Vin, og paa de mange jævne Restauranter rundt om i Byen, hvor Udvalget er mere begrænset og Priserne mindre, er man altid sikker paa at faa Valuta for Pengene. Mange vil endog mene, at man undertiden faar mere end rimeligt. Dette gælder f. Eks. den nationale Frokostanretning: »Kabaret med varm Ret«. En saadan Kabaret betyder en Opmarcheren af hele det livsalige danske »kolde Bord« med Sild, Salater, Fisk, mægtige Stege af forskellig Art, Brød og Ost. Dette nationale Kraftmaaltid ledsages sædvanligvis af Øl og Snaps, hvorved der gives Restauratøren Lejlighed til at indkasserer en Fortjeneste, som selve Maden i Reglen ikke indbringer. Den danske Snaps er verdenskendt og behøver ikke nogen yderligere Anbefaling, vort Øl er ogsaa godt, og de danske Likører Cloc og Heering Sherry Brandy nydes i vid Udstrækning til Kaffen, — der har Ord for at staa over den europæiske Gennemsnitskvalitet.

Foruden det kolde Bord er Smørrebrødet en særlig dansk Specialitet. Ved Hjælp af en Smørrebrødsseddel kan man sammensætte sig et meget alsidigt Maaltid til en særdeles billig Pris, — og det er altid godt — overalt.

Man kan spise dyrt i København, og man kan spise meget billigt, f. Eks. i de saakaldte Mælkerier, uden at det gaar ud over

Kvaliteten. Hvad de gastronomiske Særegenheder angaar, da er København naturligvis ikke saa velforsynet som de store Stæder, men Specialitetsrestauranterne findes. Her er en Vegetarisk Restaurant, hvor man kan faa Raakost, en tysk Restaurant, *Universitetskaféen*, som altid har ægte Frankfurter Pølser, Casseler Rippenspeer eller Sültzkotelet paa Menuen, og hvor Pilsner Urquell, Kulmbacher og Löwenbräu skummer i Krusene, en ungarsk Restaurant, *Ungarsk Vinhus*, hvor man serverer den for Ungarnfarere uforglemmelige, ægte Gulyas eller den ejendommelige Svinekotelet à la Vilma. For efter de krydrede Retters Fakkeltog gennem Halsen at nyde den ungarske Drues vederkvægende Balsam. — Her er *Davidsens Vinrestaurant*, der udskænker engelske Ølsorter og har Verdens længste Smørrebrødszeddel. En intim, elegant Spiserestaurant som *Hos Kølle*, *Hovards Vinrestaurant* og *Apollo-Bar* med gastronomiske Kuriositeter, Restaurant *Rex*, *Nimb* og *Skydebanen*, hvor det franske Køkkens Kunst dyrkes indtil Fuldkommenhed, — og her findes nogle af Verdens bedste Fiske-restauranter, hvor de skællede og skallede Produkter fra vore Farvande tilberedes og serveres paa uovertræffelig Vis.

Københavnerne spiser meget paa Restaurant. Frokosttiden er 12—14. Middag 18—20 og paa disse Tider samt efter Teatertid Kl. 23—24 er der livligst paa Restauranterne. Men overalt i Byen finder Turisten et Sted, hvor han naar som helst kan tilfredsstille sine legemlige Krav. Her er nogle af dem:

Omkring Raadhuspladsen:

Palace-Hotel. Marmorhave. Yndet Frokoststed. I Vintersæsonen Dans Eftermiddag og Aften.

Hotel Kong Frederik, Vestervoldgade. Bar. Yndet Frokoststed. Menu efter fransk Mønster.

Hotel Hafnia, Vestervoldgade. Aftenrestaurant, Kunstnere, Journalister.

Apollo-Bar, Vestergade 24. Lille Spiserestaurant. Østers, danske og udenlandske Specialiteter. »The old Dickens Inn«.

Industrirestauranten, Raadhuspladsen. Fortovsrestaurant. Koncert, Dans.

Paraplyen under Centralhotellet, Raadhuspladsen. Svejtsers-Kafé, Fortovsrestaurant. Kaffe og Aviser.

Kafé Dagmar, Vesterboulevard. Frokost-Mødested for Skuespillere.

I og omkring Tivoli:

Stadils Vin-Restaurant, Vesterbrogade 1. Anerkendt Spisested, rimelige Priser.

Wivex, Vesterbrogade 3. Fortovsrestaurant. Fornemt Kæmpe-etablissement. Dag og Aften. Koncert og Dans. Fint Køkken, bemærkelsesværdigt Vinkort, Münchner-Øl fra Fad.

Ny Bræddehytte, Bernstorffsgade (overfor Banegaarden). Billig, god Spiserestaurant.

Nimb, Bernstorffsgade. Byens mest eksklusive Restaurant. Prima Køkken. I Vintersæsonen Dans om Aftenen (Smoking).

Kinzi, Tivoli. Hummerrestaurant.

Høgs Restaurant, Tivoli. Madrestaurant. Rimelige Priser. Terrasse med Udsigt til Kunstnerplænen.

Bodega, Tivoli. Vine og Spirituosa.

Restaurant Gianini, Tivoli. Italiensk Restaurant.

Divan I, Tivoli. God Spiserestaurant.

Vesterbrogade:

National-Scala, Vesterbrogade-Axeltorvhjørnet. Alt under én Hat: Musik, Dans, Optræden. Fri Entré. *Café*, Vinrestaurant, Spiserestaurant. Rimelige Priser.

Restaurant Lodberg, Axeltorv. Stort, folkeligt Koncertlokale. Mødested for Artister.

Hovedbanegaardens Restaurant i Jernbanestationen. Godt Spisested, moderate Priser.

Bræddehytten, Hj. af Vesterbrogade og Reventlowsgade. Billigt og godt Madsted. Fortovskafé.

Ritz, Vesterport. Moderne Storrestaurant. Udsigt over Byen.

Hos Kølle, Vesterport. Lille elegant Spisested.

Valencia, Vesterbrogade 32. Moderne Varietérestaurant og Danse-etablissement. Kl. 21—2. Entré 1 Kr. Søndag Eftermiddag Kl. 16—18 gratis Entré.

Den kgl. Skydebane, Vesterbrogade 59. Intimt, destingveret, stille kulinarisk Tempel.

Osborne, Vesterbrogade 84. Koncert og Dans.

Frederiksberg:

St. Thomas, Frederiksberg Allé 26. Spiserestaurant, jævne Priser.

Broholm, Frederiksberg Allé 44. Spiserestaurant, jævne Priser.

Royal, Allégade 2. Spiserestaurant, jævne Priser.

Landsbyen, Lorry Etablissementet, Allégade 7—9. Musik, Varieté.
Mad. Smaa Priser. Gratis Adgang.

Drachmann-Kroen, Allégade 7—9. Kendt Spisested (se Side 42).
Ejendommeligt Interiør.

Josty, Frederiksberg Have. Konditori og Frokostrestaurant.

Restauranten i Zoologisk Have. Almindelig Spiserrestaurant.

Langs Strøget:

Pigall, Frederiksberggade. Aften- og Eftermiddagsrestaurant. Dans.
Artistoptræden.

Vegetarisk Restaurant, Frederiksberggade 28. Vegetariske Retter,
billige Priser.

Hovard, Kattesundet 4. Vinrestaurant, gastronomiske Spidsfindig-
heder, rimelige Priser.

Krogs Restaurant, Gl. Torv 10. Intim Fiskerestaurant.

Peter à Porta, Nygade 6. Svejtserkafé, Frokost, Aviser, Kaffe, rime-
lige Priser. Livlig Udsigt.

Bernina, Vimmelskaftet 47. Frokostrestaurant, morsom Udsigt over
Strøget.

Otos Konditori, Amagerortov 23. Frokostkaffe, Kager, Desserter.

Jordbærkælderen, Amagerortov 27. Dessert, Frugt.

Ungarsk Vinhus, Valkendorfs-gade 16. Sydeuropæisk Køkken. Un-
garsk Vin og Mad. 10 pCt. Betjeningsafgift.

Cloëtta, Amagerortov 11. Konditori og Frokostrestaurant. Efter-
middagskoncert.

Brasilko, Østergade 35. Kafferestaurant, bemærkelsesværdige Fro-
kostretter. Smaa Priser.

Gambrinus, Ølstue i Kælderen, Østergade 13. Löwenbräu.

Paa Kongens Nytorv:

Hotel d'Angleterre. Mondæn Palmehave og Bar, Fortovsrestaurant,
fornemt Rendezvous-Sted.

Operakaféen, Kongens Nytorv 20—22. Spiserrestaurant, Musik.

Brønnums Café, Tordenskjoldsgade 1. Kaffe og Wienerbrød. I Fro-
kosttiden Mødested for Det kgl. Teaters Skuespillere og Kunst-
nere fra Akademiet.

Stephan à Porta, Kongens Nytorv 17. Teaterkafé, Svejtserkafé.
Aviser.

Ved Gl. Strand:

Fiskehusets Restaurant, Gl. Strand 34. Livlig Middag og Aften.
Allehaande Fiskespecialiteter, Hummer, Østers.

Krogs Fiskerestaurant, Gl. Strand 38. Den berømteste af Byens
Fiskerestauranter. Ypperlig Servering af Havets Fauna. Møde-
sted for Udlændinge og københavnsk Bourgeoisie.

Schukani & à Porta, Ved Stranden 6. Svejtserkafé, Bladhold, be-
søges af Journalister og Politikere.

Omkring Rundetaarn:

Universitetskaféen, Skindergade 32. Tysk Køkken, danske Speciali-
teter, diverse Kulinaria; Münchener-Ølsorter fra Fad.

Digterkroen, Admiral Gjeddes smukke Gaard, St. Kannikestræde.
Spiserestaurant med rimelige Priser i seværdige Omgivelser.

Restaurant Rundetaarn, Købmagergade 52, Trinitatis Kirkeplads.
Borgerlig Mad, meget smaa Priser.

Kafé Himmerige, Købmagergade 49. Borgerligt Køkken, smaa Pri-
ser, Billardsalon.

Restaurant Rex, Nørrevoldgade 29. (Kgl. Mundkok Freytags Eftf.)
Intim 1. Klasses Restaurant. Hofkøkken, men rimelige Priser.

Faa Minutter fra Byens Centrum:

Oscar Davidsens Vinrestaurant, Aaboulevard 56. Engelsk Øl fra Fad.
God Vin, mange kulinariske Specialiteter. Verdens længste
Smørrebrødsseddel (ogsaa i engelsk Oversættelse). Rimelige
Priser.

La Reine, Sjørøvet 2. Grill, Spidovn, Aftenkoncert, jævne Priser.
Langelinjepavillonen. 1. Klasses Restaurant og Kafé. Dejlig Udsigt,
velredigeret Vinkort.

SPISEHUSE:

Kristelig Forening for unge Mænd, Rosénborggade 15.

Kristelig Forening for unge Kvinder, St. Kannikestræde 19.

Kvindernes Køkken, Vimmelskaftet 38.

Restaurant à la Aschinger, Købmagergade 63.

Cafeteria, Vesterbrogade 5.

Kvindelig Læseforening, Gl. Mønt 1.

Kvindernes alkoholfrie Restauranter, Vesterbrogade 35 (Hallen),
Triangeln 4 (Øbro), Allégade 18 (Taarnborg), Nørrebrogade 88
(Nørre Hal), Amagerbrogade 7 (Sønderbro).

RITUELLE SPISEHUSE:

A. M. Bornstein, Landemærket 19.

L. Rudaizky, Nørrevoldgade 27.

MÆLKERIER:

Frederiksberggade 16. Frederiksberggade 28. Højbro Plads 19. Studiestræde 31. Vimmelskafte 35. Gothersgade 49. Axeltorv. Bag Søen i Tivoli.

Her serveres bl. a. Kaffe, The eller Chokolade med Rundstykker, Brød og Smør, samt smaa Frokostretter til en meget billig Pris. Ingen Drikkepenge.

HVAD MAN SKAL SE

J det foregaaende er nævnt en Række af Byens Seværdigheder, nedenfor følger en Angivelse af Aabningstiderne o. lign. Enkeltheder. Det vil dog altid være klogt at studere Bladenes Erindringslister, hvor Dagens Udstillinger, Musæernes Aabningstider og alle større Begivenheder, Premièrer og lignende er anført. *Cirkus*, alle Teatre og Byens mange Biografer averterer desuden i Bladene hver Dag. Dette gælder ogsaa Tivoli, der i Sæsonen altid byder paa et afvekslende Program. Hovedstadens mest betydende Blade er »Politiken«, »Berlingske Tidende« og »Dagens Nyheder«.

TEATRENE

Nationalscenen, *Det kgl. Teater* paa Kongens Nytorv (Side 10), regnes for en betydelig Kulturfaktor i Danmark, og dets Opførelser er i hvert Fald præget af gammel Teaterkultur. Det har sine Traditioner, som man maaske dyrker lidt rigelig fanatisk, men det er ikke ensidigt. At se et dansk Skuespil med *Det kgl. Teaters* bedste Kræfter er en sand Prøve paa dansk Kultur og dansk Sprog, et fuldgyldigt Udtryk for dansk Væsen og Aand. Rent bortset fra den kunstneriske Oplevelse er et Besøg i *Det kgl. Teater* altsaa af Værdi for den Turist, der i sine Bestræbelser for at lære de fremmede Omgivelser at kende, søger længere end blot til Overfladen.

Desværre strækker *Det kgl. Teaters* Sæson sig kun fra 1. Sept. til 1. Juni, og det er altsaa lukket i de Sommermaaneder, hvor København gæstes af de fleste Turister.

Billetter til Det kgl. Teater forhandles hos Boghandlere, i Stormagasiner og Kiosker i København, og selv udenfor Byen har Teatret en Række Billetsalg: I Fredensborg: Fredensborg Boghandel. Frederikssund: Boghandler Ejler Rose, Østergade 13. Glostrup: Otto Thims Boghandel, Stationsvej 14. Haslev: Alfred Jensens Boghandel, Jernbanegade. Helsingør: Jens Møllers Boghandel, Steengade 49—51. Hillerød: Boghandler Knud Poulsen, Slotsgade 14. Holbæk: Henningsens Boghandel, Algade 23. Holte: Boghandler Olesen, Stationsvej 22. Hørsholm: Heinrich Jensen, »Dronninghus«. Køge: Valdemar Breums Boghandel, Nørregade 12. Lyngby: Boghandler Petersen, Hovedgaden 46. Næstved: A. Børners Boghandel, Axeltorvet. Ringsted: A. Flensborgs Boghandel, St. Hansgade 9. Roskilde: Johs. Bruuns Boghandel, Algade 8. Slagelse: Skaarups Boghandel, Gl. Torv 4. Sorø: Svegaards Boghandel, Storgade 14. Taastrup: Martin Mortensens Boghandel, Køgevej 77.

En haard Konkurrent til Det kgl. Teater er *Dagmar-teatret*, hvortil to af dets bedste Skuespillere er udvandret. Disse og flere udmærkede Kræfter, ofte ogsaa fremragende Gæster, hæver et moderne, temmelig let, men dog overvejende litterært Repertoire til undertiden ufortjente Højder.

Betty Nansen-Teatret huser i Perioder en lille Skare af Kunstnere, som holder Idealets Fane højt, og som under den kvindelige Direktions Ledelse ofte kaster sig over mægtige litterære Opgaver. Ikke alle Eksperimenterne er heldige, men altid interessante — baaret af Kunstens hellige Ild. *Det ny Teater* har med Held indstillet sig paa at efterkomme de Krav, der stilles af en meget teatersøgende Fru Middelmand, som elsker Kunst, men med Maade. *Apolloteatret* er et Boulevardteater, der opfører Farcer eller spiller Revyer med udenlandske Gæster og Dansenumre. *Phoenix-teatret* tjener skiftende Formaal og Muser.

Til *Casino* og *Folketeatret* søger et stort Publikum, som ynder kulsorte Skurke og hvide Helte eller let sentimentale Operetter — og som faar sine Fordringer fuldt ud opfyldt af dertil egnede, rutinerede og dygtige Skuespillere. Paa *Nørrebro*s og *Sønderbro*s Teater dyrkes endnu mere robuste Muser.

Om Sommeren i godt Vejr opfører *Friluftsteatret* i Dyrehaven lyriske Skuespil i vidunderlige Omgivelser, hvor der i den lyse

nordiske Nat ofte skabes en Stemning, som er uden Lige. Fri-luftsteatret averterer gennem Aviser og Opslag, bl. a. i Spørgs-måne, naar der er Forestilling, og hvis en Opførelse maa aflyses paa Grund af daarligt Vejr, bekendtgøres det altid i Tide ad samme Vej.

En Del Teatre er lukket i Sommertiden, og en Del forlader det sædvanlige Repertoire for at spille Sommerkomedie eller *Revyer*. Københavnerne elsker Revyer, og selv om Kritiken ofte forsikrer, at denne Kunstretning har udspillet sin Rolle, skyder Revyerne op som Paddehatte i Sommertiden. De københavnske Revyer kan deles i to Genrer: en af særlige Eksperter fabrikeret, grovkornet Færdkomedie med indlagt national Rørelse, aktuelle Viser og mer og mindre saftige og nye Vittigheder, — og en mere forfinet Anretning, let krydret med samfundsrevsende Peber og et attisk Salt, som har sin Oprindelse i Studenterforeningen, hvorfra dens Ophavsmænd i Reglen er udgaet.

MUSIKLIV

Det kgl. Teaters Kapel kan føre sin Historie helt tilbage til Christian II's Hofmusik i det 16de Aarhundrede og har gennem Tiderne stadig hævdet sig som Byens første Orkester. Imidlertid er det saa optaget af Teatertjeneste, at dets Virksomhed som Symfoniorkester er reduceret til en ganske enkelt Koncert om Aaret. Foruden Det kgl. Teater er *Odd Fellow-Palæet* i Bredgade et Centrum for dansk Musikliv. Her afholder de forskellige Musikforeninger, f. Eks. *Cæciliaforeningen*, sine Koncerter (Billetter 4 Kr. + Skat), og her optræder om Vinteren adskillige store Sangere og Musikvirtuoser fra Udlandet.

Om Sommeren koncentrerer Musiklivet om *Tivoli*, hvor der er ypperlige Orkestre af enhver Art. Et stort Symfoniorkester spiller klassisk og moderne Musik hver Aften i Tivolis store Koncertsal, og flere Gange om Ugen er der ved disse Koncerter Solistmedvirkning af de bedste inden- og udenlandske Kunstnere. Samtidig spiller et stort Harmoniorkester i Glassalen, og et mindre Promenadeorkester underholder de Spadserende fra en Pavillon ude i det Frie — tæt ved Statuen af H. C. Lumbye, den gamle Tivolidirigent, der komponerede den livsglade Champagnegalop.

Københavns Kommune sørger desuden for musikalsk Underholdning ved at lade afholde *Friluftskoncerter* rundt om i forskellige af Byens Parker, og som nævnt klinger Musikken festligt i Byens Gader, naar Vagtparaden med Livgardens Musikkorps i Spidsen hver Dag drager til Amalienborg.

TIVOLI

Tivoli (se Side 39) er aaben 15. Maj—15. September daglig Kl. 9—24. Adgang 60 Øre, om Form. det halve. Hver Aften gratis Koncert, Optræden paa Pantomimeteatret, italiensk-danske Pantomimer, og Artistoptræden paa Plænen.

DANCINGS:

Arena-Dans i Tivolisæsonen, kun Adgang fra Tivoli mod Entré, 1 Kr.

National-Scala, Varieté, Dans, gratis Adgang.

Valencia, Varieté, Dans, Kl. 21—2, Entré 1 Kr.

Adlon, Adlon-Klubben, Nørregade 41. Byens eneste mondæne Natklub, kun for Medlemmer. (Medlemmer optages paa Klubbens Kontor, Telf. 10698 og 10699, Kl. 10—18). Dans hver Aften i Vintersæsonen fra Kl. 22, om Sommeren dog ikke Søndag Aften.

VÆDDELØB

Det danske Auteuil er *Klampenborg Væddeløbsbane*, hvis Sæson strækker sig fra April til Oktober med ca. 26 Løbedage, i Reglen Søn- eller Helligdage. Togene fra København holder ved Ordrup og Klampenborg Jernbanestation, og Sporvejslinje 15 har Endestation 5 Min. Gang fra Væddeløbsbanens Hovedindgang. Entréen til Galopløbene er 1, 2 og 5 Kr. Paa alle Pladser er der Adgang til Totalisator og til at høre Musikken.

I Charlottenlund (Linje 14 eller Tog til Charlottenlund Station) og paa Amager, Amager Travbane, afholdes der *Travløb* i Sommersæsonen.

I Ordrup er der en Bane for *Cyklevæddeløb*, ved Roskildevej (Linje 15) ligger *Dirt-Track-Banen*.

MUSÆERS OG SAMLINGERS AABNINGSTIDER

		Søndag	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag
Amagermusæet St. Magleby (Se Side 35)	1. Apr.—30. Sept.	10—17 50 Øre	Lukket	Lukket	10—17 50 Øre	Lukket	Lukket	Lukket
	1. Okt.—31. Mar.	11—15 50 Øre	Lukket	Lukket	11—15 50 Øre	Lukket	Lukket	Lukket
De danske Kongers krono- logiske Samling paa Rosenborg (Se Side 19)	April, Maj	11—15 2 Kr.	11—15 2 Kr.	11—15 2 Kr.	Lukket	Lukket	11—15 2 Kr.	Lukket
	1. Juni—31. Okt.	11—15 2 Kr.	11—15 2 Kr.	11—15 2 Kr.	11—15 2 Kr.	11—15 2 Kr.	11—15 2 Kr.	11—15 2 Kr.
Adgang: 1 Kr. for Med- lemmer af danske For- eninger	1. Nov.—31. Mar.	11—14 2 Kr.	Lukket	12—14 2 Kr.	Lukket	Lukket	12—14 2 Kr.	Lukket
Folkemusæet (Folkehistorisk Samling) Bredgade 66		11—15 50 Øre	11—15 50 Øre	11—15 50 Øre	11—15 50 Øre	11—15 50 Øre	11—15 50 Øre	11—15 50 Øre
Frilandsmusæet, Lyngby Billetterne giver Adg. til Landbrugsm.	15. Apr.—15. Okt.	10—19 1 Kr.	13—18 1 Kr.	13—18 1 Kr.	13—18 1 Kr.	13—18 1 Kr.	13—18 1 Kr.	13—18 1 Kr.
	15. Apr.—15. Okt.	13—18 1 Kr.	13—18 1 Kr.	13—18 1 Kr.	13—18 1 Kr.	13—18 1 Kr.	13—18 1 Kr.	13—18 1 Kr.
Landbrugsmusæet, Lyngby Billetterne giver Adg. til Frilandsm.	15. Apr.—15. Okt.	13—18 1 Kr.	13—18 1 Kr.	13—18 1 Kr.	13—18 1 Kr.	13—18 1 Kr.	13—18 1 Kr.	13—18 1 Kr.
	15. Apr.—15. Okt.	13—18 1 Kr.	13—18 1 Kr.	13—18 1 Kr.	13—18 1 Kr.	13—18 1 Kr.	13—18 1 Kr.	13—18 1 Kr.
Handels- og Søfartsmusæet paa Kronborg Helsingør	April og Oktbr.	11—16 50 Øre	11—16 50 Øre	11—16 50 Øre	11—16 50 Øre	11—16 50 Øre	11—16 50 Øre	11—16 50 Øre
	1. Maj—30. Sept.	9½—17 50 Øre	9½—17 50 Øre	9½—17 50 Øre	9½—17 50 Øre	9½—17 50 Øre	9½—17 50 Øre	9½—17 50 Øre
	1. Nov.—31. Mar.	11—15 50 Øre	11—15 50 Øre	11—15 50 Øre	11—15 50 Øre	11—15 50 Øre	11—15 50 Øre	11—15 50 Øre
Johan Hansens Malerisamling Kastelsvej 16 (Ældre dansk Kunst)		12—15 Gratis	Lukket	Lukket	12—15 Gratis	Lukket	Lukket	Lukket

Musæer, som tager Entré, giver i Reglen efter forudgaaende Aftale Skoler Fritagelse for, og Selskaber Nedsættelse i Afgiften. — For Børn betales i Reglen kun det halve.

MUSÆERS OG SAMLINGERS AABNINGSTIDER

		Søndag	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag
<i>Hegelse Samling (Bytopografiske Øregaard, Hellerup Billeder)</i>		12—15 Gratis	Lukket	Lukket	12—15 Gratis	Lukket	Lukket	Lukket
<i>Den Hirschsprungse Samling</i>	1. Apr.—15. Okt.	14—17 Gratis	Lukket	14—17 Gratis	14—17 Gratis	14—17 Gratis	14—17 Gratis	14-17, 19-21 Gratis
<i>Stockholmsgade (Dansk Kunst 19. Aarh.)</i>	16. Okt.—31. Mar.	13—15 Gratis	Lukket	13—15 Gratis	13—15 Gratis	13—15 Gratis	13—15 Gratis	13-15, 19-21 Gratis
<i>Kunstindustrimusæet og Bredgade 66</i>	<i>Musikhistorisk Musæum</i>	13—16 Gratis	Lukket	13-16, 19-21 Gratis	13—16 Gratis	13—16 Gratis	13-16, 19-21 Gratis	13-16, 19-21 Gratis
<i>Københavns Bymusæum Raadhuset</i>	(Se Side 5)	12—16 Gratis	Lukket	12—15 25 Øre	Lukket	12—15 25 Øre	Lukket	Lukket
<i>Det nationalhistoriske Musæum paa Frederiksborg Slot</i>	April og Oktbr.	11—16 50 Øre	11—16 1 Kr.	11—16 1 Kr.	11—16 1 Kr.	11—16 1 Kr.	11—16 1 Kr.	11—16 1 Kr.
<i>Hillerød</i>	1. Maj—30. Sept.	9½—17 50 Øre	9½—17 1 Kr.	9½—17 1 Kr.	9½—17 1 Kr.	9½—17 1 Kr.	9½—17 1 Kr.	9½—17 1 Kr.
	1. Nov.—31. Mar.	11—15 50 Øre	11—15 1 Kr.	11—15 1 Kr.	11—15 1 Kr.	11—15 1 Kr.	11—15 1 Kr.	11—15 1 Kr.
<i>Nationalmusæet (Prinsens Palæ)</i>								
„ <i>Antiksamling</i>	} delvis lukket							
„ <i>Danske Samling</i>								
„ <i>Møntsamling</i>								
„ <i>Etnografisk Samling (Side 37)</i>	1. Juni—30. Sept.	13—16 Gratis	10—13 Gratis	10—13 Gratis	10—13 Gratis	10—13 Gratis	10—13 Gratis	10—13 Gratis
	1. Okt.—31. Maj	12—15 Gratis	Lukket	12—14 Gratis	Lukket	12—14 Gratis	Lukket	12—14 Gratis
	1. April-31. Maj	Søndag 1-4						

Musæer, som tager Entré, giver i Reglen efter forudgaaende Aftale Skoler Fritagelse for, og Selskaber Nedsættelse i Afgiften. — For Børn betales i Reglen kun det halve.

MUSÆERS OG SAMLINGERS AABNINGSTIDER

		<i>Søndag</i>	<i>Mandag</i>	<i>Tirsdag</i>	<i>Onsdag</i>	<i>Torsdag</i>	<i>Fredag</i>	<i>Lørdag</i>
<i>Ny Carlsberg Glyptotek</i> Dantes Plads (Se Side 35)	<i>16. Maj—14. Okt.</i>	10—16 Gratis	10—16 1 Kr.	10—16 1 Kr.	10—16 Gratis	10—16 1 Kr.	10—16 1 Kr.	10—16 1 Kr.
	<i>15. Okt.—15. Maj</i>	13—15 Gratis	13—15 1 Kr.	13—15 1 Kr.	13—15 Gratis	13—15 1 Kr.	13—15 1 Kr.	13—15 1 Kr.
<i>Statens Musæum for Kunst</i> <i>Maleri- og Skulptursam-</i> <i>ling</i>	<i>1. Apr.—30. Sept.</i>	10—17 Gratis	Lukket	10—17 Gratis	10—17 Gratis	10—17 Gratis	10—17 Gratis	10—17 Gratis
	<i>1. Okt.—31. Mar.</i>	11—15 Gratis	Lukket	11-15, 19-21 Gratis	11—15 Gratis	11—15 Gratis	11-15, 19-21 Gratis	11—15 Gratis
<i>Kobberstiksamlingsens</i> <i>Udstillingssal</i>	<i>1. Apr.—30. Sept.</i>	10—17 Gratis	Lukket	10—17 Gratis	10—17 Gratis	10—17 Gratis	10—17 Gratis	10—17 Gratis
	<i>1. Okt.—31. Mar.</i>	11—15 Gratis	Lukket	11—15 Gratis	11—15 Gratis	11—15 Gratis	11—15 Gratis	11—15 Gratis
<i>Kobberstiksamlingsens</i> <i>Studiesal</i>	<i>1. Apr.—30. Sept.</i>	10—13 Gratis	Lukket	12—15 Gratis	Lukket	Lukket	12—15 Gratis	Lukket
	<i>1. Okt.—31. Mar.</i>	12—15 Gratis	Lukket	12—15 Gratis	Lukket	Lukket	12—15 Gratis	Lukket
<i>Afstøbningssamlingen</i> <i>Renæssance afdelingen</i> er aaben til samme Tider som Kobberstik- samlingens Udstilling.	<i>1. Apr.—30. Sept.</i>	12—16 Gratis	Lukket	12—15 Gratis	12—15 Gratis	12—15 Gratis	12—15 Gratis	12—15 Gratis
	<i>1. Okt.—31. Mar.</i>	11—15 Gratis	Lukket	12-15, 19-21 Gratis	12—15 Gratis	12—15 Gratis	12-15, 19-21 Gratis	12—15 Gratis
<i>Teaterhistorisk Musæum</i> Christiansborg	<i>medio Maj til</i> <i>medio Okt.</i>	13—17 50 Øre	Lukket	Lukket	13—17 50 Øre	Lukket	Lukket	Lukket
<i>Thorvaldsens Musæum</i> (Side 26—28)		10—15 Gratis	10—15 1 Kr.	10—15 1 Kr.	10—15 Gratis	10—15 1 Kr.	10—15 Gratis	10—15 1 Kr.

Musæer, som tager Entré, giver i Reglen efter forudgaaende Aftale Skoler Fritagelse for, og Selskaber Nedsættelse i Afgiften. - For Børn betales i Reglen kun det halve.

MUSÆERS OG SAMLINGERS AABNINGSTIDER

		<i>Søndag</i>	<i>Mandag</i>	<i>Tirsdag</i>	<i>Onsdag</i>	<i>Torsdag</i>	<i>Fredag</i>	<i>Lørdag</i>
<i>Tøjhusmusæet</i>	<i>1. Maj—30. Sept.</i>	13—15 Gratis	Lukket	Lukket	13—15 Gratis	Lukket	Lukket	Lukket
<i>Zoologisk Museum</i> <i>Krystalgade</i>	<i>15. Maj—14. Okt.</i>	11—14 Gratis	Lukket	Lukket	12—16 Gratis	Lukket	13 ¹ / ₂ —15 ¹ / ₂ Gratis	Lukket
	<i>15. Okt.—14. Maj</i>	12—14 Gratis	Lukket	Lukket	12—15 Gratis	Lukket	13 ³ / ₂ —15 ¹ / ₂ Gratis	Lukket
<i>Mineralogisk Museum</i> <i>Sølvgade</i>		10—12 Gratis	Lukket	Lukket	19—21 Gratis	Lukket	Lukket	Lukket
<i>Skolemusæet</i> <i>Rigensgade 9</i>		15—17 Gratis	15—17 Gratis	15—17 Gratis	15—17 Gratis	15—17 Gratis	15—17 Gratis	Lukket

Musæer, som tager Entré, giver i Reglen efter forudgaaende Aftale Skoler Fritagelse for, og Selskaber Nedsættelse i Afgiften. — For Børn betales i Reglen kun det halve.

OFFENTLIGE BYGNINGER

Christiansborg Slot (Side 28—33), *Absalons Borg*: daglig Kl. 12—13—14—15 og 16. 50 Øre, Børn 25. De kongelige *Repræsentationslokaler*: Torsdag, Fredag, Lørdag og Søndag Kl. 14—17. 1 Kr., Børn og menige Soldater 50 Øre. *Rigsdagen*: I Rigsdagssamlingen Søndag og eventuelt Mandag fra 10—17. Udenfor Rigsdagssamlingen daglig 10—17. 50 Øre (se Side 31).

Raadhuset: (Side 5) er aabent Hverdage fra Kl. 10—15, Søndag fra 10—16, i Tiden fra 10—12 om Søndagen dog kun mod Betaling af en Fører (2 Kr. for 1 Person, 3 Kr. for 2 og 50 Øre for hver efterfølgende). Med Fører beses Taarnet, Samlingerne og Repræsentationslokalerne. Uden Betaling er Hallen, Trapper og Gange tilgængelige hver Dag, Søndag tillige Festsalen og Borgerrepræsentationens Sals-Galleri, samt Københavns Bymusæum paa den Tid, Taarnet er aabent. Bymusæet er desuden aabent mod Betaling (Voksne 25 Øre, Børn 10 Øre) Tirsdag og Torsdag fra Kl. 12—15. Taarnet er tilgængeligt hver Søndag fra Kl. 12—16 (25 Øre for Voksne og 10 Øre for Børn), samt i Tiden 1. Maj—30. Sept. hver Tirsdag og Torsdag fra 12—15. Alle Oplysninger gives i Raadhusets Oplysningskontor ved Hovedindgangen (Telf. 3800 Lokal 101).

Brandstationen, Vestervoldgade 80, bag Raadhuset. Søndage: 10—12,30 og 14,30—17. Gratis.

Børsen: er aaben fra 12,45 til 15,15 alle Hverdage, undtagen Lørdag, da det er fra 11,45—14,15. Fra Kl. 13,50, Lørdag 12,20 betales et Indgangsgebyr af 25 Øre (Side 34).

Rundetaarn: (Side 17) Hverdage 10—17, Søndage 12—16. 25 Øre, Børn 10 Øre. *Observatoriet*, Tycho Brahes Samling i Taarnet: Vinter: 19—24, Foraar og Efteraar: 20 og 21—24. 50 Øre, Børn 25.

Universitetet kan beses ved Henvendelse til Portneren.

KIRKER

Domkirken (Vor Frue Kirke) (se Side 15). Adgang fra 11—15. 50 Øre.

Grundtvigs Mindekirke, Bispebjerg (Linje 10 og 16), tegnet af Arkitekt Jensen Klint, knap fuldført. Gratis Adgang til Solnedgang. Taarnet 15—17, ringe Afgift.

Holmens Kirke, Holmens Kanal, gratis Adgang.

Marmorkirken, Bredgade (se Side 12). Gratis 9—18.

Vor Frelzers Kirke, St. Annegade. Taarnet: 10—12 og 14—16.
Søndag 14—16. — 2 Kr. for indtil 12 Personer.

Alexander-Neovski-Kirken, Bredgade 53, kan beses fra 15. Maj—1.
Oktober Kl. 12—13.

KIRKER FOR UDLÆNDINGE:

Engelsk Kirke (Saint Albans Kirke).

Fransk-Reformert-Kirke, Gothersgade.

Tysk-Reformert-Kirke, Gothersgade.

Russisk Kirke (*Alexander-Neovski-Kirken*), Bredgade 53.

Svensk Kirke (Gustafkirken), Søndre Frihavnsvej.

Tysk Kirke (Sct. Petri Kirke), Nørregade.

Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4 (Katholsk).

Stille Messe Kl. 6, 7, 7,30, 8,30. — Højmesse Kl. 10.

UDSTILLINGER

Større Udstillinger af forskellig Art afholdes i Industribygningen, i Tivoli eller *Forum* (Kæmpehallen) paa Aaboulevarden.

Maleriudstillinger afholdes i Den frie Udstilling, de uafhængige Maleres Udstillingsbygning i Grønningen tæt ved Østerbros Station. Her er i Reglen Udstilling baade Foraar og Efteraar.

I Udstillingsbygningen ved *Charlottenborg* afholdes hvert Aar en stor Foraarsudstilling fra 16. Marts til 15. Maj, daglig Kl. 9—18, omfattende Maler-, Billedhugger-, Bygnings- og dekorativ Kunst. Desuden afholdes en Efteraarsudstilling fra 10—30. Oktober, daglig 10—17. Adgangen til Udstillingsbygningen er ad Hovedporten i det gamle Charlottenborg Slot. Entré: Voksne 1 Kr., Børn 50 Øre.

PARKER OG HAVER

Adgangen til Byens Parker: Frederiksberg Have, Fælledparken, Landbohøjskolens Have, Søndermarken, Ørstedsparken, Østre Anlæg og Kongens Have er gratis. — Fra 7 Morgen til Solnedgang (Side 20).

Botanisk Have aabnes Kl. 8 om Vinteren, Kl. 7 om Sommeren for Adgang ad Vejene Øst om Søen. Efter Kl. 13 (Søndag efter Kl. 10) er der ogsaa Adgang til den øvrige Del af Haven. Den lukkes om Vinteren tidligst Kl. 16, om Sommeren senest Kl. 20,30. Palmehuset er aabent i Sommerhalvaaret 13—17, om Vinteren Tirsdag, Fredag og Søndag fra 13—15. Botanisk Museum er ikke

offentlig tilgængeligt, men kan i særlig Anledning blive forevist ved Henvendelse til Inspektøren. Kort, som giver Adgang til hele Haven i Formiddagstimerne, kan bestilles hos Gartneren. (For en Person: 8 Kr., for en Familie indtil 4 Personer: 16 Kr.). Ved Henvendelse til Gartneren kan man faa Tilladelse til at fotografere.

Zoologisk Have (se Side 42) er aaben hele Aaret fra 9 Morgen til Solnedgang.

BIBLIOTEKER

Paa de *kommunale Biblioteker* i København og Omegn er der Læsesale, i Reglen aabne fra 10—21, hvor enhver har gratis Adgang og kan benytte Haandbøger, Kort o. s. v. uden Vederlag.

Paa disse Biblioteker findes f. Eks. Kraks Vejviser, der indeholder alle mulige Adresser. Her findes f. Eks. Adresserne paa alle de Fremmedforeninger, der gives i København, og paa de forskellige Landes Gesandtskaber og Konsulater.

Det kgl. Biblioteks Læsesal er aaben fra 9—19, Ekspeditionen fra 10—15. (Side 33).

Universitetsbiblioteket, Fiolstræde 1, er ligeledes tilgængeligt for alle. Læsesalen: Hverdage 9—22 (Maj—August 9—20), Tidsskriftslæsestuen: 10—22 (Maj—August 10—20, Juli lukket), og Hjemlaanet 11—14. (Side 16).

For at laane Bøger med hjem fra disse Biblioteker, maa Ud-lændinge kunne møde med en Kaution fra deres Hjemlands her-værende Gesandtskab eller Konsulat. *Udenlandske Blade* findes paa Læsesalen paa Kommunebibliotekernes Hovedafdeling i Niko-laj Kirke et Par Skridt fra Strøget. Udenlandsk Rejselitteratur, Aviser og Magasiner paa Hovedsprogene sælges fra Kioskerne paa Raadhuspladsen og paa Kongens Nytorv, i B. T.-Centralen og Bog-hallen i Politikens Hus paa Raadhuspladsen, samt i Bladhandelen ved Hotel d'Angleterres Indgang.

BADEANSTALTER

Tæt ved Raadhuspladsen, i Studiestræde 61, ligger *Badeanstalten København*, der excellerer i alle Arter af Bade for Herrer og Damer: Varmlufts, Dampbade, medicinske Bade o. s. v. Paa Hoved-banegaarden er ligeledes en Badeanstalt, men kun for Herrer. De danske Barber- og Frisørsaloner er lukket om Søndagen.

Paa Østerbro ved Idrætsparken ligger *Svømmehallen* (Linje 14 og 15 fra Raadhuspladsen), der er aaben Mandag, Tirsdag, Onsdag og Torsdag 7—21, Fredag og Lørdag 7—22 og Søn- og Helligdage 7—16. Foruden Fællesbadet for Damer og Herrer findes her en almindelig Badeanstalt, der holdes aaben paa de samme Tider med Undtagelse af Søndag, hvor det kun er fra 7—14. I Svømmehallen holdes Vandet paa 22 Grader, Luften paa 24 Grader Celsius. Her gives Svømmeundervisning, hvis det ønskes. Besøgende, som ikke ønsker at bade, kan bese Hallen for 50 Øre.

I Sommersæsonen aabner den kommunale Badeanstalt ved Kalvebodstrand.

KØBENHAVNSK TRAFIK

KØBENHAVN har god Forbindelse med Omverdenen. Paa 11 Timer rejser man hertil fra Berlin, paa 27 Timer fra Wien, paa 36 fra Paris og paa godt 34 Timer fra London.

Overalt ude i den store Verden staar Rejsebureauer rede med Oplysninger og Hjælp ved Planlæggelsen af en Rejse til Danmark. *De Danske Statsbaner* har en særlig Repræsentation i Rejsebureauet »Norden«, Unter den Linden 28, Berlin W 8 (Telegram-adresse: »Nordfahrt«, Telf. A 1 Jäger 0606), der giver gratis Oplysninger om Rejser til Danmark og til Skandinavien via Danmark. Her kan man ogsaa købe Abonnementskort til Rejse med Statsbanerne og Billetter til Det forenede Dampskibsselskabs og andre Selskabers Ruter. I London kan man henvende sig til »Det danske Turistbureau«, Haymarket 33, London S. W. 1. I Italien har Statsbanerne en Repræsentant i Advokat Silenzi, Piazza del Popolo 18, Rom, og i Nordamerika varetager Direktør C. T. Raven, Broadway 280, New York, Interesserne.

JERNBANERNE

I København er *Hovedbanegaarden*, et Par Minutter fra Raadhuspladsen, Knudepunktet for *Jernbanerne*. Herfra udgaar Sydbanerne til Tyskland, Tog til Roskilde og videre til det smukke Køge eller via Korsør til Esbjerg, hvorfra der er Forbindelse til London, og herfra udgaar Togene paa Kystbanen og Nordbanen

med Forbindelse til Oslo og Stockholm. De sidstnævnte Tog kører ind under Byen og holder ved Nørreport og Østerbros Station, hvor man ogsaa kan stige paa. — 95 pCt. af Passagererne paa de danske BÅner kører paa 3. Kl., der i Hurtigtogene er udstyret med komfortable, bløde Sæder. 1. Kl. findes kun i de Tog, der gaar til Udlandet. Sovevogne med 1. og 2. Kl. findes i Nattogene til Oslo og Stockholm og i Nattogene til Berlin og Hamborg. I de indenlandske Sovevogne med Nattogene fra København til Aalborg, Randers, Esbjerg og Padborg er der 3. Kl. Denne Klasses Udstyr er det samme som 1. og 2. Kl., men her er 3 Rejsende i samme Kupé, medens der kun er 2 i II og 1 i I Klasse. Til Tysklands- og Englandstogene udstedes Pladsbilletter.

Hvis man vil besøge forskellige danske Egne, kan man købe et 8- eller 15-Dages Kort til nedsat Pris. De fleste Søn- og Helligdage kører der desuden Billigtog til særlig nedsatte Takster paa Statsbanerne. I København udstedes en særlig billig Billet, der gælder to Hverdage med tilsluttende Søn- og Helligdag til en Rejse med Kystbanen langs Øresund til Helsingør og med Nordbanen via Fredensborg, Hillerød og forbi Furesøen tilbage — eller omvendt: ud ad Nordbanen og hjem ad Kystbanen — og med Ret til at afbryde Rejsen undervejs og bese de historiske Slotte og naturskønne Egne. Om alt dette er der Opslag paa Stationerne, og iøvrigt giver Statsbanernes Rejsebureau paa Hovedbanegaarden (Telf. 8876, 8856 og 14382) gratis Oplysning om Rejser baade i Ind- og Udland.

Der er to Privatbanestationer i København: Amagerbro Station, hvortil Sporvejslinjerne 2 og 9 fører, og hvorfra der udgaar Tog til Kastrup, Magleby og Dragør paa Amager. Og Slangerupbanestationen ved Nørrebrogade, hvortil Sporvejslinjerne 5, 7, 16 og 20 fører, og hvorfra der udgaar Tog gennem den smukke Hareskov.

SKIBSFORBINDELSER

Det forenede Dampskibsselskab, der har Hovedkontor Kvæsthusgade 9, raader over en Række Dampskibslinjer med gode moderne Baade og besørger den indenlandske Sejlads hver Aften (Søndag undtagen) fra København til Aarhus og Aalborg (En Nat), til Randers Mandag og Torsdag Aften, til Frederikshavn Lørdag og Tirsdag og til endnu flere Provinsbyer. Samme Selskabs Baade

har direkte Forbindelse til Danzig, Stettin, Göteborg, Oslo, Newcastle, Hull, Riga og via Esbjerg til London og Antwerpen.

Dampskibsselskabet paa Bornholm af 1866, Tordenskjoldsgade 30, og Det østbornholmske Dampskibsselskab sørger for Forbindelsen med den danske Klippeø Bornholm.

Fra Havnegade er der endvidere flere Gange hver Dag Dampskibsforbindelse med Malmø, Landskrona og Helsingborg. Med disse Sunddampere kan man ogsaa foretage den vidunderligt skønne Sejlads langs Sjællands Kyst til Helsingør.

Med *Havnens Motorbaade* kan man foretage Rundture i den smukke gamle Havn og ud til Langelinje. Om Sommeren afgaar der Motorbaade fra Anløbspladsen ved Højbro hvert Kvarter Dagen igennem.

PR. AEROPLAN

Lufthavnen ligger ved Kastrup paa Amager. Herfra er der hele Aaret rundt Forbindelse med Udlandet. Om Sommeren er der flere Gange daglig Forbindelse til Norge og Sverige, og der foretages Rundflyvninger over København. Det danske Lufthavnskontor ligger i den saakaldte Panoptikonbygning, Vesterbrogade 5, tæt ved Hovedbanegaarden og Frihedsstøtten. De Luftrejsende befordres gratis pr. Automobil fra Selskabets Kontor, fra Raadhuspladsen eller Kongens Nytorv til Lufthavnen, hvortil Turen varer godt 50 Min. Fra København til Amsterdam varer Flyverejsen kun 4½ Time, til Berlin 3¼, til Hamborg 2, til Paris 8¼ og til Wien 10 Timer. Der er Adgang til at bese Flyvepladsen i Turistsæsonen.

SPORVOGNSLINJERNE

Københavns Sporveje er udmærkede, og det koster kun 20 Øre at køre »lige ud«, 25 Øre for Omstigning, — gælder Omstigningen Omnibuslinjen er det dog 30 Øre, og paa Linje 16 er der en Ekstratakt for Strækningen Bispebjerg—Søborg. Det samme gælder Linjerne 14 og 15 paa den anden Side Hellerup. Under Beskrivelsen af København har vi flere Gange nævnt de Sporvejslinjer, der er vigtigst for Turisten. Den nyttigste af alle Forbindelserne er *Omnibussen*, der tilbagelægger den 4½ km lange

Strækning fra Frederiksberg Have gennem Vesterbro over Raadhuspladsen, Strøget, Kongens Nytorv og til Langelinje paa ca. 18 Minutter.

Sporvejsdriften begynder Hverdage Kl. 5, Søndage Kl. 6 Morgen og slutter ca. 0,30. Fra de fleste af Sporvejenes Endestationer afgaar der Ruteautomobiler til forskellige Punkter i Byens Omegn.

BILTRAFIKEN

Den københavnske *Gadetrafik* faar sit Særpræg derved, at Gaderne i den gamle By er saa snævre, og ved at *Cyklernes* Antal er større end noget andet Sted i Verden. Efter et løst Skøn er der ca. 350,000 Cykler i Danmark. Alle cykler: Rigsdagsmænd, Arbejdere, unge Kontordamer, Læger, Præster — og navnlig Budene. De københavnske Cyklebude er et særegent Fænomen. I det mest usandsynlige geometriske Forhold til deres Maskiner, med rene Flyttelæs paa Styr og Bagagebærer, trodsende saavel Politivedtægten som selve Tyngdeloven, borer de sig frem alle Vegne i halsbrækkende Fart, udstødende Varselsraab, der er en virkningsfuld Blanding af Brandvæsenets, Ambulancernes og et veludrustet Jazzbands musikalske Frembringelser. Men ogsaa den unge cyklende Københavnerinde er en Seværdighed. Hun manøvrerer sin Cykle med stor Dygtighed, og hvad mere er: det klæder hende! Den umaadelige Flodbølge af Cykler om Morgenen Kl. 9, der fra Byens Yderkanter skyller mod Centrum, og Ebben om Aftenen Kl. 17 den modsatte Vej, er et særegent københavnsk Billede, som Turisten bør iagttage fra en af Restauranterne i Vesterbros Passage eller fra Kafé de la Reine paa Søtorvet.

Bilister fra Udlandet bør bemærke, at der er Højrekørsel i Danmark, at Forbikørsel finder Sted fra venstre, og at den højeste tilladte Hastighed er 50 km paa fri Bane, i Byerne 30 km. De blaa Skilte med et stort P. angiver, at Parkering er tilladt, og Skiltene med en sammenrullet Pil paa de københavnske Pladser angiver, at der er Rundkørsel. De danske Motorklubber: Kgl. Dansk Automobilklub, Raadhusplads 77, og Forenede danske Motorejere, St. Kongensgade 132, giver alle Oplysninger om Automobilkørsel og Motorsport.

Københavns *Droskechauffører* hører paa Grund af deres ligevægtige aandelige Egenskaber til Verdens bedste. De kører

godt, og mange af dem er sprogkyndige. Naar de har bestaaet en særlig Sprogeksamen, faar de — ligesom Politibetjentene — et Sprogmærke, hvis Farver angiver, hvilket Sprog, de behersker. Droskeselskabet Taxa (Telf. 9001) har Vogne ved Banegaarden og ved alle Turistbaade, hvor der i Turistsæsonen desuden er sprogkyndige Repræsentanter tilstede, der staar til Tjeneste med Oplysninger og Tilrettelæggelsen af Udflugter. Taxas 700 Drosker, der ses over hele Byen, er delt i to Klasser. En Normaldroske, beregnet paa 4 Personer, og en mindre, der er forsynet med en gul Streg, og som kun maa tage 3 Passagerer. Kørsel i Byen med de store Vogne koster 36 Øre pr. Kilometer + 40 Øre i Grundtakst. For de smaa Vogne er Grundtaksten 30 Øre og Kilometerprisen 33 Øre. For Ventetid betales 10 Øre pr. to Minutter. Disse Takster er fastsat af Kommunalbestyrelsen. Man kan anraabe Droskerne paa Gaden og overalt i København tilkalde dem pr. Telefon. Hengkørsel til det Sted, hvor Afhentningen foregaar, er vederlagsfri.

Foruden Taxa-Droskerne findes der overalt i Byen Droskecentraler, de saakaldte Lillebil-Centraler, hvis Vogne ligeledes kan bestilles telefonisk, men som ikke maa tage Hyre paa Gaden.

I Sommertiden afgaar der hver Formiddag Kl. 10 store *Turist-automobiler* fra Raadhuspladsen til Hillerød og Fredensborg. Billetsalget finder Sted i de omliggende Rejsebureauer. Turen varer fra Kl. 10—18 og ender paa Raadhuspladsen igen. I Sæsonen finder der daglige *Rundkørsler* Sted gennem Byen.

HVAD DER ER NYTTIGT AT VIDE

DE københavnske *Politihetjente* er hjælpsomme og elskværdige. De Politimænd, der bærer en eller flere Nationers Nationalfarver paa et lille Mærke, taler de paaældende Landes Sprog.

Politiets Paskontor og Fremmedafdeling findes paa Politigaarden (Side 36), hvortil Linjerne 4 og 13 fører.

GLEMTE SAGER

Hvis De glemmer noget paa en Rejse i Togene paa Sjælland eller Falster, vil det blive bragt til Depotet for fundne Sager paa Københavns Hovedbanegaard i Ankomsthallens Vestende, hvor der er aabent alle Søgndage fra 9—16. Hvad der glemmes i Sporvogne i København kan afhentes paa Sporvejskontoret, Gothersgade 53 (Central 7448) mellem 10—16.

Hvad der glemmes rundt om i København eller tabes paa Gaderne skal afleveres paa Inventarieskriverens Kontor i Politigaarden, hvor der er aabent Hverdage 11—14, samt Fredag Aften fra 17—18. Paa Frederiksberg er *Hittegodskontoret* i Frederiksberg Politistation, Howitzvej 30 (Hverdage 9—13).

POST, TELEGRAF OG TELEFON

Den indenbys Porto paa Breve er 10 Øre, udenbys 15 Øre (indtil 50 gr), til Norge, Sverige, Finland og Island 15 Øre (indtil 20 gr),

det øvrige Udland 25 Øre (indtil 20 gr). Portoen for aabne Brevkort er indenbys 7 Øre, udenbys og til Norge, Sverige, Finland og Island 10 Øre, og til det øvrige Udland 15 Øre. Et Brev fra København tager ca. $\frac{3}{4}$ Døgn om at naa til Stockholm, et Døgn til Antwerpen, $\frac{1}{2}$ til Berlin eller Hamborg, $2\frac{1}{2}$ Døgn til Madrid, $1\frac{1}{2}$ til Paris.

Postkontorerne i København er for Størstedelens Vedkommende aabne Hverdage 9—18, Købmagergades Postkontor og Postkontoret i Centralpostbygningen paa Hj. af Tietgensgade og Bernstorffsgade 9—19. Desuden er der et Indleveringskontor paa Hovedbanegaarden, der er aabent Hverdage 8—23, Søn- og Helligdage 8—21. Hvis De venter et Brev *poste restante* København, uden nærmere Angivelse af Postkontoret, vil det ligge i Centralpostbygningen.

Telegrammer kan indleveres paa Telegrafstationen og i Kioskerne eller indtelefoneres. Efter Lukningen af Telegram ekspeditionen paa Postkontoret, Købmagergade 33, er Hovedtelegrafstationen, Købmagergade 37, aabent for Indlevering af Telegrammer Kl. 23—8.

Telefonforbindelse faas let med alle Provinsbyer, de fleste europæiske og en Del oversøiske Byer. Gælder Samtalen en Central udenfor Sjælland, forlanger man Statstelefonen ved Bestillingen.

Overalt i København kan man ringe fra Kiosker eller Butikker, der bærer et Skilt, mærket Samtale-Station, eller fra en af de Automattelefoner, der i et Antal af over 500 er anbragt paa Trappengange, Nødtørftsanstalter, Banegaardene og lignende Steder. Det københavnske Telefonvæsen er som nævnt (Side 16) højt udviklet. Interesserede kan henvende sig i Telefonhusets Stueetage i Nørregade og faa udleveret Kort, der giver Adgang til at bese Institutionen under kyndigt Førerskab hver Torsdag Kl. 13,30.

KIOSKER OG DRAGERE

Selskabet Kjøbenhavns Telefon-Kiosker har Bygninger overalt i Byen, f. Eks. paa Raadhuspladsen, Kongens Nytorv, Vesterbros Torv, Christianshavns Torv, Nørrevoldgade ved Fiolstræde. I disse Kiosker sælges Frimærker, Blade, Billetter til Det kgl. Teater

og Kort over København, og herfra kan man telefonere eller sende Telegrammer — uden at der beregnes Indtelefoneringsgebyr af Statstelegraften. Desuden raader Kioskerne over *Bude*, der pr. Cykle kan besørge Ærinder i Byen. Kioskerne paa Raadhuspladsen og Vesterbros Torv er aabne hele Døgnet, alle de øvrige fra 7 til 23.

Paa Hovedbanegaarden og ved Dampskibenes Anløbspladser er der *Dragere*, Medlemmer af Dragerforeningen, der alle er uniformerede og bærer et blankt Skilt med deres Nummer paa Kasketten. Dragerne, der ogsaa bringer Rejsegods ud i Byen paa Lastbiler, har faste Takster, og skal være forsynet med deres Taksttabel, der ogsaa findes opslaaet paa Stationerne.

DRIKKEPENGE

Drikkepengeafløsningen er kun i ringe Grad indført i Danmark. Paa flere af de store Hoteller er der dog en fast Drikkepengeafløsning, eller man kan forlange at faa Betjeningen opført paa Regningen. I slige Tilfælde paaføres der i Reglen 2½ Kr. i Drikkepenge for Beløb indtil 9 Kr., for større Beløb 15 pCt. og paa Regninger over 200 Kr. eller Ugeregninger beregnes 12 pCt. Paa Restauranter regnes det for passende at give 15 pCt. for al Kaféserving, d. v. s. Kaffe og Kager, en enkelt Genstand, et Glas Øl og et Stykke Smørrebrød o. s. v. Det er en Regel ikke at give under 15 Øre, selvom det nydte kun andrager en Bagatel. For Madserving og alle større Restaurantregninger er det tilstrækkeligt at give 10 pCt., eventuelt afrundet opefter til den næstfølgende hele Krone.

Droskechauffører regner med at faa 10 pCt. i Drikkepenge af den Sum, Taksametet angiver.

BANKER

Bankerne og deres Filialer har normalt aabent fra 10—15, Lørdag 10—14. Her er Adresserne paa Hovedbankernes Hovedkontorer: Handelsbanken, Holmens Kanal 2, Landmandsbanken, Holmens Kanal 12, Nationalbanken, Holmens Kanal 19, Privatbanken, Børsgade 4.

REJSEBUREAUER

Turistforeningen for Danmark, hvis Hovedkontor ligger Vesterboulevard 18 (Telf. 4220 og 15219), giver gratis alle mulige Oplysninger om Rejser i Danmark og hjælper til med at tilrettelægge Udflugter. Derimod sælges her ikke Billetter af nogen Art. Kontoret er aabent Hverdage fra 9—17.

Over hele Byen findes der desuden Rejsebureauer, som er aabne alle Hverdage, der veksler fremmed Valuta, giver Oplysninger, sælger Billetter og (vederlagsfrit) udleverer Brochurer af forskellig Art. Af Rejsebureauerne kan nævnes:

Oversøisk Passagerbureau, Axelborg, Axeltorvet.

Bennett's Rejsebureau, Raadhuspladsen 47 (Telf. 4878) — 9—17.

Dansk Rejsebureau, Amagerterv 24 (Telf. 8048) — 9—17.

Det Forenede Dampskibsselskab, Rejsebureau, Amagerterv 11. (Telf. 6341) — 9—17.

Statsbanernes Rejsebureau, Københavns Hovedbanegaard (Telf. 8856) — 9—17. — Søn- og Helligdage 9,30—12.

Selandia Rundfart, Vesterbrogade 2 D. Søn- og Helligdage 7—24.

Svenska Statsbanornas Sovpladscentral, Hovedbanegaarden, Kiosk A. (Telf. 6322). — Rejser til Sverige. — 9—17,30 og 19—21.

Wagons-Lits-Cook, Vesterbrogade 1. Kiosk G, Hovedbanegaarden (Telf. 147) — 8—22. — Søn- og Helligdage 9—12 & 18—22.

HVOR MAN KAN TAGE HEN

RA København kan man foretage et Utal af afvekslende Udflugter. Til alle Sider er der naturskønne Egne eller historiske Seværdigheder.

KORTERE UDFLUGTER

En kort Udflugt, som kan fuldføres paa en Eftermiddag: Med Linje 14 til Klampenborg med *Bellevue Strandhotel*, foran hvilket der i Sommermaanederne udfolder sig et broget Badeliv. Til Fods eller med Hestedroske (Prisen aftales paa Forhaand) gennem *Dyrehaven*, hvor det halvtamme Vildt færdes lige op ad Vejene, til Jagtslottet *Eremitagen* (opført 1736 af L. Thurah), og videre gennem Dyrehaven til Springforbi, hvorfra man tager hjem med Toget.

En lidt længere Tur gaar med Tog fra Hovedbanegaarden, Nørreport eller Østerbro Station til Lyngby. Fra *Lyngby Station* spadserer De gennem den lille By og Parken om Kongens Sommerslot *Sorgenfri* til *Folkemusæets Friluftsafdeling*, der viser Levevilkaarene paa Landet i tidligere Tider. De kan ogsaa bese *Landbrugsmusæet* samme Sted og spadserer ned til Baadestationen, hvorfra man sejler gennem Lyngby og Bagsværd Sø til Storskoven eller gennem Mølleaakanalerne til Udflugtsstedet Frederiksdal og derfra gennem den lovsungne Furesø til Dronninggaard og Holte. Herfra med Toget hjem.

Vil De besøge Amager og Amagermusæet i *St. Magleby*, tager De med Sporvogn til Amagerbro Station og videre med Amager-

banen eller Rutebil. Foruden Store Magleby er den gamle Skipperby, *Dragør* paa Amager, nok værd at se.

DET SKØNNE NORDSJÆLLAND

En Udflugt til Nordsjælland kan man som nævnt (Side 75) foretage med de store Turistbiler, men man kan ogsaa foretage Rejsen paa egen Haand med Toget. De tager et Morgentog til *Hillerød*. Der er kun 34 km dertil. Her beser De *Frederiksborg Slot*, der ligger usædvanlig smukt ud mod en Sø i selve Byen. Slottets Staldbygninger stammer fra Frederik II's Tid (16. Aarhundrede), mens Hovedbygningen er opført af Christian IV 1603—25. Det var Frederik VII's Yndlingsslot, og han oplevede den Sorg, at det brændte den 17. December 1859. Det er imidlertid genopført af det oprindelige Materiale. Slotsgaarden med den smukke (af Adrian de Vries i 1623 tegnede) Neptunfontæne er meget bemærkelsesværdig. Desværre er Fontænen dog kun en Kopi. Originalen tog Svenskerne med sig hjem i 1659. Frederiksborg Slot rummer et interessant *Nationalhistorisk Museum*, som blev oprettet af Brygger I. C. Jacobsen, og en Slotskirke, der siden Christian IV's Tid har været de danske Kongers Kroningskirke. — Efter at have spist Frokost paa Hotel Leidersdorf overfor Slottet eller et andet Sted i Hillerød, tager De videre med Toget til Fredensborg (9 km). Ved denne lille venlige Villaby ligger *Fredensborg Slot*, der er opført af Frederik IV i italiensk Stil efter 1720. Hvis Kongefamilien ikke bor der, — Slottet benyttes undertiden som Efteraarsresidens, — forevises dets smukt møblerede Gemakker ved Henvendelse til Slotsassistenten. Fredensborg Slot har en Gang været Brændpunktet for hele Verdens Interesse. Her boede »Europas Bedstefader«, Kong Christian IX, om Sommeren, naar han havde Besøg af sin Søn, Kong Georg af Grækenland, og sine Svigersønner: Kong Edvard af England og Zar Alexander af Rusland. De maa ogsaa kigge ind i Slotsparken, der regnes for det smukkeste Anlæg i Danmark, og som er smykket med talrige, til dels ret ejendommelige Skulpturer. Fra Fredensborg tager De til Helsingør (15 km), hvorfra De vender tilbage til København med Kystbanen over Strandvejens Badesteder eller med Dampere gennem Sundet. I *Helsingør* ligger Slottet *Kronborg*, der i længst henfarne Tider var den pansrede Næve, som ved sin truende

Nærværelse sørgede for, at Sundtoldens mange rare Penge havnede i Statskassen. Den imponerende Bygning er opført i Renaissancestil af Frederik II i 1575—85 og omgivet af Volde og Grave. Udsigten oppe fra Flagbatteriet er usædvanlig storslaet. Herfra ser man Sundet med de hvide Sejlere, Damperne med de mørke Røgslør og Sveriges nære Kyst. Paa Kronborg ligger *Handels- og Søfartsmusæet*, og hele Slottets Indretning, navnlig den store Repræsentationssal er nok værd at se. I et af Taarnene ser man det lille Værelse, hvor Englands unge Datter, den ulykkelige Dronning Caroline Mathilde, sad og ventede paa Skæbnens Slag. Her modtog hun Meddelelsen om sin Landsforvisning, og herfra sejledes hun til Celle i Hannover, hvor hun døde i 1775, kun 23 Aar gammel.

Kronborg er Mindernes Slot, den sagnomspundne Fæstning i Danmark. Her i den dybe Kælder sidder »Holger Danske« med Skægget fastvokset i Bordet. Her har han siddet i Hundreder af Aar, men han rejser sig kun i Nødens Stund for at træde frem, hvis Danmark engang skulde trænge til hans Hjælp. Oppe paa Murtinderne viser sig et hvidt Spøgelse i mørke Nætter, — maaske en Slægtning af den Aand, som Shakespeare lod husere i disse Egne.

I Parken bag det nærliggende, mondæne Badehotel, Marienlyst, ser man en Sten, hvorunder Hamlet siges at hvile. Om Gravens Ægthed foreligger der dog ikke nogen skriftlige Garantier.

Har man længere Tid til sin Raadighed, kan man ogsaa afbryde Rejsen i *Rungsted*, hvorfra der er en herlig Udsigt over Sundet med Øen Hveen, hvor Astronomen Tycho Brahe havde sit Observatorium. Rungsteds Lyksaligheder er Hegnet, Folehaveskoven og Pennehave. Fra Stationen kan man spadserere gennem Pennehave til Hørsholm (3 km) eller tage med Rutebil. Omgivet af mægtige Linde og Kastanier ligger Resterne af *Hirschholm Slot*. Dette pragtfulde Palæ blev bygget af Dronning Sophie Magdalene ved Hjælp af Arkitekten Thurah 1737—39, og her sad hun og hendes fromme Gemal, Kong Christian VI og kedede sig. Slottet var udført med umaadelig Pragt, men de høje Herskaber førte »et seriøst og ingetogent Liv«. Under Christian VII fik Piben en anden Lyd. Da genlød Slottet af Larm og Latter, da afholdtes ustandselig Baller og Koncerter, Skuespil og Illumination, og Parken var Vidne til de utroligste Elskovseventyr. Her

slog Kongens Galskab ud i lyse Flammer, og her steg Struensee og Brandt til de øverste svimlende Trin af Magtens Stige, — hvorfra de saa pludselig blev styrtet ned. Men Hirschholms Glansperiode endte ogsaa brat. Da den 21-aarige Dronning Caroline Mathilde i 1771 havde født Struensees Datter, Prinsesse Louise Augusta, flyttede Hoffet til København, og faa Uger senere blev Dronningen fængslet og Struensee lagt i Lænker. Det prægtige Slot, som saa kort havde været en Livsglædens Bolig, laa stille og forfaldt. I 1810 blev det revet ned. Men dets Omgivelser er stadig forlenet med en sjælden og uforklarlig Ynde.

HISTORISKE BYER MOD VEST OG SYD

Med Toget fra Hovedbanegaarden kommer man paa en god halv Time til *Roskilde*, den ældgamle By ved den blanke Fjord, — hvor Kong Christian i strenge Vintre morer sig med at sejle med Isbaad. Her ligger Danmarks berømteste Kirke, *Roskilde Domkirke*, der er det storslaaede Mausolæum for talrige Slægtled af danske Konger. Den ældste Roskilde-Kirke blev bygget af Danmarks første, kristne Konge, Harald Blaataand. Den var af Træ og blev afløst af en Kildekalksbygning i Slutningen af det 11. Aarhundrede. Antagelig har Biskop Absalon paabegyndt Planlæggelsen af den nuværende Kirke og Biskop Peder Sunesøn har fuldført den i den første Halvdel af det 13. Aarhundrede. Kirken er bygget i den tidlig-gotiske Stil, hvor baade den runde og den spidse Bue forekommer. De slanke og skønne Taarne, som ses helt inde fra København, er imidlertid Christian IV's Værk. — Domkirken i Roskilde afspejler hele Danmarks Historie lige fra Dronning Margrethe, den store Kvinde, som styrede hele Norden med sin sikre Haand. Hendes pragtfulde Gravmæle er rejst af Kong Erik af Pommern i 1423, og hendes Efterkommere paa Danmarks Trone hviler rundt omkring hende — op imod Hundrede kongelige og fyrstelige Gravmæler ialt. Loftet i Hellig Tre Kongers Kapel bæres af en mægtig Granitsøjle, som kaldes Kongesøjlen. Paa denne er en Række danske og fremmede Fyrsters Højdemaal blevet afsat. Af de Besøgende har Zar Peter den Store af Rusland været den højeste med 207 ctm, men den nuværende danske Konge, Chr. X, naar tæt derop ad. Han er 202 ctm. Den mindste danske Konge er Christian VII. Han var kun 163 ctm., og »under-

gaas« kun af Kong Chulalongkorn af Siam, der er 162 ctm. Christiern I af Danmark har afsat et Maal, der overgaar alle andre. Men han har snydt. Hans Skelet er blevet maalt senere. Efter dette at dømmes har hans Højde dog ikke været ringe, nemlig lidt over 2 Meter.

Roskilde Domkirke er gratis tilgængelig Hverdage Kl. 10—12; men for at faa Adgang til Kapellerne maa man betale 50 Øre. Kapellerne forevises Hverdage fra 10—19, i Vintertiden dog kun til Mørkets Frembrud. Søn- og Helligdage er Kirken som Regel aaben Kl. 12—13½ og Kl. 16—19, medmindre der er kirkelige Handlinger.

Via Roskilde kan man ogsaa rejse til Køge med Jernbane fra Hovedbanegaarden. Det varer 1 à 1½ Time. Den gamle Købstad, hvis Privilegier blev stadfæstede af Erik Menved i det 13. Aarhundrede, er en af de danske Byer, der har bevaret de fleste smukke Bygninger fra Middelalderen. I St. Kirkestræde ved Torvet ligger Danmarks ældste Bindingsværkshus, der paa sin Dør bærer Aarstallet 1527. Tæt ved ligger St. Nicolai Kirke fra 1324. Man henvender sig til Kirkebetjenten i Store Kirkestræde 30 for at se den. Et Par Skridt fra Kirken, i Nørregade, ligger Spindegaarden med Musæet. I Gaardens morsomme Stuer afspejles Bøndernes Liv i fordums Tid paa denne sjællandske Egn, her er hyggelige Gaardinteriører, gamle Vogne og Folkedragter. Desuden en Del Kuriositeter som Grundtvigs Skrivepult eller Vinduesruden fra Hotel »Norske Løve« (nu Hotel Postgaarden), hvori Eventyrdigteren H. C. Andersen med sin Diamantring en Gang har indridset de bemærkelsesværdige Ord: »Oh Gud, oh Gud i Kjøge«. — Den gode Digter ventede paa, at Hestene skulde blive skiftet for Deligencen.

Neden for Byen med de røde Tage og idylliske Mure strækker Køgebugtens Bue sig med dejligt glasklart Vand over den skraanende Sandbund. Har man Tid, gør man Udflugt til Stranden syd for Køge eller til Vallø Slot. — Om Aftenen er man tilbage i København.

EMNELISTE

- Aabningstider**, 57—65.
Abonnementskort, 66.
Absalon, 23, 29.
Alexander-Nevisky Kirken, 13, 62.
Amager, 34, 75.
Amagermusæet, 35, 58.
Amagertov, 8.
Amalienborg, 12—13.
Anlæg: Parker.
Ansgarkirken, 13.
Arkitektur, 5, 10, 29, 36, 43.
Assistenshuset, 25.
Audiens, 30.
Aviser, 7, 54, 64.
- Badeanstalter**, 64.
Badeliv, 75.
Banker, 73.
Biblioteker, 8, 9, 16, 33, 64.
Biltrafik, 69.
Blade, 7, 54, 64.
Botanisk Have, 20, 63.
Brandstationen, 62.
Bredgade, 12—13.
Bude, 73.
Bymusæet, 5, 59, 62.
Børsen, 34, 62.
- Carlsberg Bryggerierne**, 43.
Casino, 12, 54.
Charlottenborg, 10, 63.
Christiansborg, 28—33, 62.
Christianshavn, 34—35.
Cykler, 69.
Cyklevæddeløb, 57.
- Dagmar-teatret**, 6, 54.
Damehoteller, 46.
Dampskibsruiter, 67.
Dancings, 57.
Dantes Plads, 35—37.
Domhuset, 7.
Dragere, 73.
Drikkepenge, 73.
Drosker, 69.
Dyrehaven, 75.
- Eftermiddagste**, 10.
Eliaskirken, 41.
Engelsk Kirke, 14.
- Fiolstræde**, 16.
Flyvetrafik, 68.
Fredensborg, 76.
Frederiksberg, 41—43, 50.
Frederiksberggade, 7.
Frederiksberg Have, 43.
Frederiksborg Slot, 59, 76.
Frederikskirken, 12.
Frilandsmusæet, 58, 75.
Friluftsteatret, 55.
Frue Kirke, 15, 62.
Fælledparken, 23.
- Gammel Strand**, 23—26, 52.
Gammeltov, 7.
Garnisons Kirke, 12.
Gefionspringvandet, 14.
Glemte Sager, 71.

Glyptoteket, 36—37, 60.
Graabrødretorv, 8.
Grundtvigskirken, 43, 62.
Grønttorvet, 22.

Hamlet, 77.

Haver: Parker.

Havnefarten, 11, 24, 68.

Helligaandskirken, 8.

Helsingør, 76.

Hirschholm, 77.

Hirschsprungske Samling, 21, 59.

Historiske Byer, 78.

Hittegods, 71.

Hofteatret, 30.

Holmens Kirke, 12, 24, 62.

Hoteller, 45—47.

Højbroplads, 9, 23.

Højskolehoteller, 46.

Idrætsparken, 23.

Jernbaner, 66.

Kastellet, 14.

Katolske Kirker, 13, 63.

Kiosker, 72.

Kirker, 8, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 18,
19, 24, 28, 35, 41, 43, 62—63, 78.

Klampenborg, 57, 75.

Koncertpalæet, 12, 56.

Koncerter, 56.

Køngelige Bibliotek, 33, 64.

Kongelige Stalde, 30.

Kongelige Teater, 10, 54, 56.

Kongen, 13, 30, 78.

Kongens Have, 19, 20.

Kongens Nytorv, 10, 51.

Kronborg, 58, 76.

Kronjuvelerne, 19.

Kunstindustrimusæet, 13, 59.

Købmagergade, 9, 17.

Køge, 79.

Landbrugsmusæet, 58, 75.

Langelinje, 14—15.

Latinerkvarteret, 15—17.

Livgarden, 13.

Lorry, 42.

Lufthavnen, 68.

Lyngby, 75.

Mad, 48—53.

Magasiner, 9.

Maleriudstillinger, 10, 13, 63.

Marmorkirken, 12, 62.

Missionshoteller, 46.

Monumenter, 6, 10, 12, 13, 15, 20, 21,
22, 23, 29, 30, 36, 37, 40, 43.

Motorklubber, 69.

Musik, 56.

Musikhistorisk Samling, 13, 59.

Musæer, 58—62.

Mælkerier, 53.

Nationalbanken, 24.

Nationalmusæet, 37—39, 59.

Nikolaj Kirke, 9.

Nordsjælland, 76.

Nybrogade, 25.

Nyhavn, 11.

Nytorv, 7.

Nyttige Oplysninger, 71—74.

Observatoriet, 18, 62.

Odd Fellow Palæet, 12, 56.

Offentlige Bygninger, 62—65.

Parker, 19, 20—23, 42, 63.

Parlamentet, 31—33.

Paskontoret, 37.
 Pensionater, 46.
 Politiet, 71.
 Politigaarden, 36.
 Polyteknisk Lærestalt, 21.
 Porcellæn, 9.
 Porto, 71.
 Post, 71.
 Praktiske Vink, 71—74.

Raadhuset, 5, 62.
 Raadhuspladsen, 5, 49.
 Reformert Kirke, 19.
 Regensen, 17, 18.
 Rejsebureauer, 66, 67, 74.
 Residenspalæet, 12.
 Restauranter, 48—53.
 Rigsdagen, 31—33, 62.
 Rituelle Spisehuse, 53.
 Rosenborg Slot, 19, 58.
 Roskilde, 78.
 Rundetaarn, 17—19, 52, 62.
 Rundfarter, 70.
 Rungsted, 77.
 Russisk Kirke, 13, 62.

Samlinger, 58—62.
 Skibsfart, 67.
 Skydebanen, 41.
 Slotsholmen, 24.
 Slotskirken, 28.
 Slotte, 13, 19, 28, 57, 75, 76, 77.
 Spisehuse, 52.
 Sporvogne, 68.
 Stadion, 23.
 Statens Musæum, 21, 60.
 Statsbanerne, 66.
 Statsradiofonien, 10.
 Statuer: se Monumenter.
 St. Albans Kirke, 14.

 St. Annæ Plads, 12.
 St. Ansgar Kirken, 13.
 St. Petri Kirke, 16.
 Strøget, 6—9, 51.
 Studiestræde, 15.
 Svømmehallen, 64.
 Synagogen, 17.
 Sølvstøj, 9.
 Søndermarken, 23.

Teaterhistorisk Musæum, 31, 60.
 Teatre, 54—56.
 Telefon, 71.
 Telefonhuset, 16, 72.
 Telegrammer, 72.
 Thorvaldsens Musæum, 26—28, 60.
 Tivoli, 39—40, 50, 56, 57.
 Trafik, 66—70.
 Trinitatis Kirke, 18.
 Turistbureauer, 66, 74.
 Tysk Kirke, 16.
 Tøjhuset, 34, 61.

Udflugter, 75—79.
 Udstillinger, 63.
 Universitetet, 16.
 Universitetsbiblioteket, 16, 64.

Vaabensamlingen, 34.
 Vagtparaden, 13.
 Vester Boulevard, 6.
 Vesterbro, 39—41, 50.
 Vester Voldgade, 6.
 Vor Frelzers Kirke, 35, 62.
 Væddeløb, 57.

Zoologisk Have, 42—43, 64.
 Zoologisk Musæum, 17, 61.

Ørstedsparken, 21.
 Østergade, 9.
 Østre Anlæg, 21.

GAMMEL MØBEL-KUNST

*Stort Udvalg i forskellige
Stilarter og Træsorter.*

S m a a P r i s e r

SILKEGADE 6 **JOHAN SOLFELDT** TLF. PALÆ 4364

TØLLØSE SLOTSRESTAURANT & HOTEL TELEFON 90

*Gæster modtages i Pension
Nymonterede Værelser i selve Slottet*

A POLLO ØSTERSRESTAURANT VESTERGADE 24 - TLF. 5371 - 10373

*Apollo's landskendte Spisekort
findes ogsaa paa Tølløse Slot*

*Morgencomplet med Æg og
Skinke..... 0.80*

Helo Dagen.

*Færdige varme Retter med
Kaffe..... 1.10*

12—8 Middag.

2 Retter og Kaffe..... 1.45

Mælkeriet

Frederiksbergg. 28

(5. Hus fra Raadhuspladsen)

Moderne Institut

for Haar og Skønhedspleje

Permanent Bølgning

1. Kl. Betjening - Moderate Priser

E. HALGREEN (Pantmann's Eft.)

St. Kongensgade 47¹ - Tlf. Palæ 2123

Et nyt Abonnementsværk for Skole og Hjem.

Hver Dag henimod 100 nye Abonnenter.

NATURENS VIDUNDERE

ILLUSTRERET TIDSSKRIFT FOR
ZOOLOGI, BOTANIK, GEOLOGI, ASTRONOMI OG
METEOROLOGI

Et rigt illustreret Værk om alt, hvad der rører sig i Naturen med Tekst af de betydeligste Videnskabsmænd Verden over og med Billeder af de berømteste Naturfotografer og Filmsfotografer fra alle Lande. Redaktion:
Magister Ingvald Lieberkind.

Abonnementsprisen er 1 Krone om Maaneden

For Abonnenterne vil der blive arrangeret Besøg paa naturhistoriske Museer, i zoologiske Haver, botaniske Haver, paa biologiske Stationer, oceanografiske Museer, Planetarier og Reservater i Europa, Ekskursioner i den danske Natur med Videnskabsmænd som Førere, Foredragsaftener med Naturfilm m. m.

I Tidsskriftet besvares Forespørgsler fra Abonnenterne om alt vedrørende Livet i Naturen og Hjemmets Dyr- og Planteverden.

Dette enestaaende Abonnementsværk bør findes paa alle Skoler og i alle Hjem, hvor der findes opvoksende Ungdom

*Forlang at se Hefte 1 hos Deres Boghandler.
Abonnement kan tegnes i alle Landets Boglader.*

HAGE & CLAUSENS FORLAG - J. FR. CLAUSEN - KØBENHAVN

OTTO RUNGS

nylig udkomne, rigt illustrerede Bog om
KØBENHAVN

hvor findes i alle danske Hjem. *Pris 10 Kr., indb. 16 Kr. 50.*

Enstemmig rost i den samlede danske Presse.

NU trykt i 11.500 Eksemplarer.

Dette enestaaende Pragtværk om København er den smukkeste Gavebog, man kan give en Dansker, som er bosat i Udlandet. Det er Erindringsbogen for alle, der som Turist har besøgt København, og Bogen for alle, som til Stadighed bor i København.

Illustrationerne er de smukkeste, der nogensinde har været i en Bog om København.

Alle Boglader **HAGE & CLAUSENS FORLAG** J. Fr. Clausen

En Bog for alle, der vil skrive korrekt Dansk

R. Benzon:

Retskrivnings- og Fremmedordbog

7. gennemsete Udgave

Nu trykt ialt i

200,000

PRIS

50

ØRE

Eksemplarer. Bogen indeholder henimod 10,000 danske Ord og Fremmedord med Forklaring af de sidstes Udtale og Betydning. I Bogens 2den Afdeling er der givet en Række udmærket praktiske Regler og Vink om, hvorledes man skal skrive korrekt Dansk. Bogen er et fortrinligt Hjælpemiddel for enhver, der vil skrive sit Modersmaal rigtigt. Gaa altid med Benzons Ordbog i Lommen, saa De har den ved Haanden, naar De faar Brug for den. Faas i alle Landets Boglader.

HAGE & CLAUSENS FORLAG — J. FR. CLAUSEN
PILESTRÆDE 48 - KØBENHAVN

Alle Fuglevenners Haandbog:

DANMARKS FUGLELIV

Af Gerhard Heilmann og A. L. V. Manniche

Med 61 Farvetavler, 29 Sort-Tavler og mange Hundrede Illustrationer i Teksten. Komplet i 3 store Bind. Pris 80 Kroner. Indbunden i helt Shirtingsbind 110 Kr Indbunden med Skindryg og -hjørner 125 Kr. — Hos Deres Boghandler kan De sikkert træffe Aftale om Betaling af Værket i maanedlige Rater à 10 Kr.

„Danmarks Fugleliv“ faas i alle Landets Boglader

HAGE & CLAUSENS FORLAG - J. FR. CLAUSEN - KØBENHAVN K.

D A N M A R K

Hvis De ikke har tegnet Subskription paa „Danmark“ bør De omgaaende anmode Deres Boghandler om at sende Dem 1. Hefte til Gennemsyn, og De vil da ganske naturlig straks blive Subskribent, saasnt De har set det.

„Danmark“ skrives af en Kreds af vore betydeligste Digttere og Forfattere:

Vilhelm Andersen, Martin Andersen-Nexo, J. O. Boving-Petersen, H. V. Clausen, A. Howard Grøn, Johs. V. Jensen, Axel Juel, Johannes Jørgensen, Tom Kristensen, Sophus Michaëlis, Hans Hartvig Seedorff Pedersen, Helge Rode, Otto Rung, Valdemar Rørdam, Erick Struckmann, Knud Rasmussen, Th. Stauning.

Værket illustreres med de bedste og skønneste Billeder, der kan fremskaffes.

600 Illustrationer. Ialt 40 Hefter à 50 Øre.

Det er Danmark som det er i Dag. . .

Subskription modtages i alle Boglader.

HAGE & CLAUSENS FORLAG - J. FR. CLAUSEN - KØBENHAVN

DEN GULE ÆSKE

SCT. ANNÆ
PLADS 11

er fuld af det allernyeeste.

Dekorative Nyttegenstande, Lamper, Smykker, Cretonnes, Glas og Fa-
jancer, originale Gaver fra laveste Priser.

Det fineste belgiske Dækketsøj, Lommetørklæder, Jumpers, Tasker, etc.

VOR TIDS BOLIG

VILLAEN - ETAGEHUSET - RÆKKEHUSET

*Dette pragtfulde Værk med flere Hundrede Illustrationer har Interesse for
enhver, der tanker paa at bo i eget Hus. Værket har følgende Indhold:*

Arkitekt *Peter Nielsen*: Hvad koster det at bo i eget Hus?

Ingeniør, Professor *J. T. Lundbye*: Hvorledes bygges der lunt og tørt?

Bygningsinspektør, Arkitekt *Svend Møller*: Byggelov, Autoriteter og Bygherrer.

Arkitekt *Harald Nielsen*: Parcelhuset.

— *Helge Holm*: Villaen og Landstedet.

— *Professor Ivar Bentsen*: Rækkehuset.

Steen Eiler Rasmussen: Etagehuset.

— *Cornelius Seydner*: Hovedindgangen.

Havearkitekt *C. Th. Sørensen*: Huset og Haven.

Ingeniør *Ludv. Birch*: Boligens Opvarmning og Hygiejne.

Pris Kr. 8,50. — Faas i alle Landets Boglader.

HAGE & CLAUSENS FORLAG - J. FR. CLAUSEN - KØBENHAVN

ST. THOMAS

Københavns populære Diner og Frokost Restaurant

Pyramide-Cabaret m. varm Ret 1,75

Udsøgt Diner med Aarstidens Specialiteter 2,00 og 3,75

Krebs, Rejer og Hummer

Fin Diner Koncert fra 6—10

Soiré dansant i Palmehaven fra Kl. 10—2

Frederiksberg Alle 26

Telefoner 2268 — 9968

Gaa i

NATIONAL-SCALA

vis à vis Tivoli

Fri Entré — Central 1215 — 3000 Pladser

KONDITIONARIET

Aabent fra Kl. 8 Morgen — Kaffe og The complet 0.85.

SCALA SALEN

Kl. 3^{1/2}: The dansant. Kl. 9: Aftenkoncert, Artistoptræden, Dans. Skandinaviens morsomste Danse-restaurant.

EWALD OG WESSEL STUERNE

for Møder og mindre Selskaber.

HOLBERGHAVEN

Enestaaende Turistattraktion
Frokost fra 0.65, Middag fra Kr. 2.00.
Kl. 11^{1/2}-2: Smørgåsbord med varm Ret Kr. 2.00.

Kl. 12-2: Frokostkoncert.

Kl. 3^{1/2}: Eftermiddagskoncert og Artistoptræden.

Kl. 6^{1/2}-7^{1/2}: Middagskoncert.

Kl. 8: Aftenkoncert og intern. Artister.

BAR

i Scala Salen og mod Jernbanegade.
200 pragtfulde drinks. —
Musikalsk Underholdning.

NORDENS STØRSTE FOLKE-VARIETE OG RESTAURANT

— og tag til

Lorry

Allégade 9

Telf. 14 622

FRI ENTRE

LANDSBYEN

Munter Musik, Artistoptræden, Re-frainsang. — Lørdag Kl. 4: The dansant. Søndag Kl. 6-8: Landsby-Middag, 2 Retter og Dessert Kr. 2.00.

RIDDERSALEN

Kl. 8^{1/2}: Forestilling. Direktion: Arne Weel. Billettelefon: 15 419.
Kl. 10^{1/2}: Fri Entré, Dans. Solistoptræden, The Bigum Players.

DRACHMANN KRO

Skandinaviens bedste Madsted.
Diner, Souper, opulent Smørrebrød.

GULDALDERSALEN

Exclusiv Club.

LORRY PARK

Serivering hele Dagen. Koncert hver Aften Kl. 20. Søndag Kl. 16.
Solistoptræden.

FESTLIG - FOLKELIG - FORNØJELIG

